

Вандруем па музеі пад адкрытым небам

СТАР 5

Ці варта працаваць у дэкрэце?

СТАР 5

Кузьма Кісялёў. Прыроджаны дыпламат

СТАР 6

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

ПРАВЕРКА НА БОЕГАТОЎНАСЦЬ

Прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка азнаёміўся з арганізацыйным асяродкам дзяжурства ў 61-й знішчальнай авіяцыйнай базе Ваенна-паветраных сіл і войскаў проціпаветранай абароны, з асаблівасцямі выканання задач дзяжурнымі разлікамі, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

У час наведвання Прэзідэнта Беларусі было далажана аб арганізацыі баявога дзяжурства ва Узброеных Сілах, перспектывах будаўніцтва і развіцця ВПС і войскаў ППА, парадку нясення баявога дзяжурства па ППА ў авіяцыйнай базе. Кіраўнік дзяжурства наведаў месца нясення службы дзяжурных экіпажаў, правярнуў гатуўнасць дзяжурнага экіпажа да выканання задач баявога дзяжурства.

Дзяжурнаму звязу была дадзена каманда «паветра», пасля чаго дзяжурны экіпаж падрыхтаваў самалёт МіГ-29 да выканання пастаўленых задач, якія былі рэалізаваны ва ўстаноўлены час. Тэхнічны персанал выканаў усе дзеянні па падрыхтоўцы самалёта да вылету, лётчык запусціў рухавік і прадэманстраваў гатуўнасць да вырашэння задач.

Далей кіраўнік дзяжурства азнаёміўся з узорами ўзбраення і ваеннай тэхнікі, якая знаходзіцца на ўзбраенні беларускай арміі. Прэзідэнту далажылі аб стане, перспектывах развіцця і ўтрымання ўзбраення і ваеннай тэхнікі ВПС і войскаў ППА, разведкі, радыёэлектроннай барацьбы, сувязі і навігацыі.

Паколькі важным напрамкам развіцця Узброеных Сіл з'яўляецца больш шырокае выкарыстанне беспілотных лятальных комплексаў, Прэзідэнту былі прадэманстраваны беспілотныя комплексы, якія ўжо знаходзяцца на ўзбраенні, а таксама беспілотныя лятальныя комплексы беларускай вытворчасці. Прадстаўнікі гадоўнага штаба ВПС і войскаў ППА, ваенна-прамысловага комплексу расказалі аб тактыка-тэхнічных характарыстыках прадстаўленых узораў беспілотных лятальных апаратаў і магчымасцях іх прымянення.

Кіраўніку дзяжурства было далажана аб стане і перспектывах развіцця тэхнікі разведкі, радыёэлектроннай барацьбы, навігацыйна-тапаграфічнай тэхнікі і тэхнікі сувязі.

Фінальным пунктам праграмы наведвання стала нарада.

Узброеныя Сілы Беларусі ў бліжэйшы час будуць правярацца на боегатоўнасць, заявіў Аляксандр Лукашэнка, падводзячы вынікі наведвання 61-й знішчальнай авіяцыйнай базы Ваенна-паветраных сіл і войскаў проціпаветранай абароны.

Кіраўнік дзяжурства расказаў, што ў ходзе наведвання брыгады правярнуў гатуўнасць дзяжурных экіпажаў да выканання баявога дзяжурства. «Я хацеў правярнуць, ці паказуха гэта падрыхтаваць дзяжурны самалёт да вылету. Як аказалася, шчыц з паловай хвілін — і самалёт быў ужо на ўзлёце», — расказаў Аляксандр Лукашэнка. Пры гэтым, паводле яго слоў, у Расіі на гэтыя ж дзеянні адводзіцца 18 хвілін, ва Украіне, Польшчы — каля 15 хвілін.

Прэзідэнт таксама азнаёміўся з лінейкай вырабляемай тэхнікі. «Мы ў Беларусі ўсё ж умеём тэхніку рабіць. І калі нават не вырабляць, то аднаўляць», — сказаў Аляксандр Лукашэнка. Паводле яго слоў, цяпер шмат дзяржаў у свеце займаюцца мадэрнізацыяй і аднаўленнем ваеннай тэхнікі, паколькі яе закупка — гэта вельмі дорага. «Напрыклад, танк Т-72 — добры танк, які яшчэ выкарыстоўваецца і доўга будзе выкарыстоўвацца. Навошта новы купляць, калі можна аднавіць і мадэрнізаваць? Мы ўсё гэта ўмеём рабіць у Беларусі. У нас ёсць завод у добрым стане. Мы можам мадэрнізаваць самалёты, верталёты. Таму яны тут у лінейцы прадстаўленай тэхнікі», — падкрэсліў Прэзідэнт. Што датычыцца сродкаў разведкі, сувязі, гэта вытворчасць суперсучасных сістэм, якая наладжана ў Беларусі.

На думку Прэзідэнта, перспектыва — гэта беспілотныя лятальныя апараты. «Мы гэта асвоілі ў сябе», — удакладніў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт таксама расказаў: «Сёння мы вызначаліся, колькі павінна быць ваенных гарадоў (сёння іх каля 250), колькі павінна быць такіх баз, як гэта». «Мы ў палітых умовах паспрабавалі кінуць позірк на нашу армію і якой яна павінна быць заўтра, якая ціна пытанні. І практычна мы прынялі рашэнне, за выключэннем некалькіх нюансаў», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

Ён таксама заклікаў не спяшацца з вывадам самалётаў Су-27 са складу ВПС Беларусі. Прэзідэнт выказаў думку, што, зыходзячы з вопыту войнаў краін арабскай дугі, не трэба спяшацца выводзіць з сістэмы абароны Беларусі некаторыя віды тэхнікі. «Далусім, ці патрэбны нам Су-27 — магутны дарагі самалёт? Я выказаўся за тое, што нам трэба падумаць і ўсё ж такі захаваць гэтыя самалёты на нейкі, дапусцім, пагражальны перыяд, як бы дорага гэта ні было», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

ЗА БЕЗДАКОРНУЮ СЛУЖБУ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка за ўзорнае выкананне службовых абавязкаў узнагародзіў медалём «За бездакорную службу» І, II, III ступені ваеннаслужачых, супрацоўнікаў Міністэрства па надзвычайных сітуацыях. Адпаведны ўказ кіраўнік дзяжурства падпісаў 18 лістапада, паведамліў БЕЛТА ў прэс-службе беларускага лідара.

У прыватнасці, медаля «За бездакорную службу» І ступені ўдастoenы палкоўнік Андрэй Гурцэвіч, Васіль Даныльчык, Уладзімір Дзімітрук, Сяргей Карнеў, Алег Літвар, Андрэй Мурашоў, Аляксандр Самовіч, Віктар Шумокі, падпалкоўнік унутранай службы Эдуард Фурс.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

ГРУПА «ОНЭКСИМ» НАБЫВАЕ 21,75% АКЦЫЙ «УРАЛКАЛІЯ»

Група «ОНЭКСИМ» дамовілася аб куплі 21,75% акцыяў таварыства «Уралкалій», якія належаць структурам Suleyman Kerimov Foundation. Бакі плануюць завершыць здзелку ў самы бліжэйшы час, паведамляецца на афіцыйным сайце інвестара. Здзелка не патрабуе дазволу рэгулярных органаў. Сума здзелкі па дамоўце бакоў не абнародуецца.

ПЯЦЬ ВЕРСІЙ ЗА ВЫКЛЮЧЭННЕМ ТЭРАКТУ

Следства разглядае пяць версій крушэння пасажырскага самалёта Boeing 737 у Казані, і пакуль усе яны маюць права на існаванне, тэракт выключаны, заявіў журналістам міністр транспарту РФ Максім Сакалоў. «Да таго часу, пакуль Міждзяжурнае авіяцыйнае камітэт не завершыць сваю работу, я думаю, што гэтыя пяць версій маюць права на жыццё і далейшую распрацоўку. Гэта і памылка пілатавання, і тэхнічная няспраўнасць самалёта, і няяснае паліва, праца наземных службаў і ўмоў надвор'я», — сказаў Сакалоў.

Пасажырскі самалёт Boeing 737 авіякампаніі «Татарстан» у нядзелю разбіўся падчас пасадкі ў аэрапорце Казані. Загінулі шэсць членаў экіпажа і 44 пасажыры. Сярод ахвяр катастрофы — сын прэзідэнта Татарстана і кіраўнік упраўлення ФСБ па гэтай краіне.

ПАЛІЦЫЯ ЎЗЯЛА ПАД АХОВУ ЎСЕ ПАРЫЖСКІЯ РЭДАКЦЫІ

Парыжская паліцыя днём 18 лістапада ўзяла пад ўзмоцненую ахову рэдакцыі ўсіх мясцовых СМІ. Кіраўніцтва паліцыі прыняло адпаведнае рашэнне пасля другога за тыдзень нападу на журналістаў. Па інфармацыі Le Figaro, расследаваннем інцыдэнтаў у рэдакцыях тэлестанцыі BFM TV і газеты Liberation заняўся крымінальны аддзел парыжскай паліцыі.

Як паведамлялася раней, у мінулыя пяці дні ў офісе тэлеканала з'явіўся узброены стрэльбай мужчына, які вёў сябе неадэкватна і пагражаў журналістам. Ён зрабіў два стрэлы ў стэль, заявіў, што «у наступны раз не прамахваецца», і знік. Раніцай 18 лістапада, як мяркуецца, той жа мужчына з'явіўся ў рэдакцыю газеты, зрабіў два стрэлы, якімі параніў у шыю і живот фатографу выдання. І на гэты раз яму таксама ўдалося пакінуць месца здарэння.

Кропка на планеце:

N 55° 35.705'
E 27° 15.913'

У вёсцы Старыкі Браслаўскага раёна некалі было сем дамоў. А сёння засталіся толькі два, і цяпер гэты населены пункт больш нагадвае хутар, чым пасёлак. Усіх жыхароў тут толькі чацвёрта, і на адной лаўцы ім ужо не цесна. Нават калі Уладзімір Аўсюкевіч бярэ яшчэ ў рукі свой вялікі чырвоны баян (на фотаздымку), месца таксама хапае.

— Мы тут нібы адна сям'я, — кажа старэйшая за ўсіх Эмілія Гарбар, — дзяліць нам няма чаго. Вядома, мы пенсіянеры і жывём па-старэчы. Калі ёсць вольны час, чаму б не пасядзець разам, не паспяваць?!

СТАР 3

ДЭПУТАТЫ ЗАЦВЕРДЗІЛІ СЯМЁНА ШАПІРУ ГУБЕРНАТАРАМ МІНШЧЫНЫ

На пазачарговай сесіі Мінскага абласнога Савета дэпутатаў Сямён Шапіра зацверджаны старшынёй Мінскага аблвыканкома. Па даручэнні Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнка на новай пасадзе Сямёна Шапіру прадставіў прэм'ер-міністр Беларусі Міхал Мясніковіч.

Як адзначыў прэм'ер-міністр, кіраўнік дзяжурства плануе праз месяц-другі сустрэцца з актывам воласці, паставіць дадатковыя задачы перад аблвыканкамам і яго старшынёй, старшынёй гар- і райвыканкомаў, адпаведнымі ўпраўленнямі і аддзелаў. «Адбудзецца сур'ёзная размова, да якой трэба дастаткова адказна рыхтавацца. Гэта амаль завяршэнне года, і важна, з якім настроем, якімі планами Мінская воласць уступае ў 2014 год», — канстатаваў прэм'ер-міністр.

Міхал Мясніковіч ахарактарызаваў Сямёна Шапіру як вядомага ў рэспубліцы чалавека, які з'яўляецца дзяржаў-

ным і грамадскім дзеячам, прафесіяналам вышэйшага ўзроўню. Сямён Барысавіч прайшоў усе прыступкі прафесійнай лясвіцы: ад гадоўнага спецыяліста, кіраўніка буйнога аграпрамысловага прадпрыемства да міністра сельскай гаспадаркі і харчавання. Ён паспяхова працаваў старшынёй Гродзенскага аблвыканкома, з'яўляецца членам Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Беларусі. «Нам добра вядомы стыл яго работы: стаўленне яго як кіраўніка праходзіла ў асноўным на Міншчыне. Упэўнены, што для кіруючых работнікаў воласці гэта свой чалавек. Яму не патрабуецца шмат часу, каб уважліва ў курс справы, а вам, каб лепш даведацца пра яго», — сказаў Старшыня Савета Міністраў.

Міхал Мясніковіч паставіў перад кіраўніцтвам воласці задачы, што выцякаюць з даручэння Прэзідэнта. Мінская воласць — асобы рэгіён. Яе ўдзельная вага ў валавым унутраным прадукце Беларусі складае амаль 14%, у экспартце — 20%, у валавой вы-

Фота БЕЛТА

творчасці сельгаспрадукцыі — 24%. Па ўзроўні атрыманай вырочкі на аднаго работніка Міншчына займае першае месца сярод рэгіёнаў Беларусі. Дынаміка развіцця воласці вельмі ўплывае на эканоміку краіны. «Таму ва ўсіх кадраў павінна быць абвостранае пачуццё адказнасці за даручаную справу», — упэўнены прэм'ер-міністр.

Мінская воласць — лідар па прыцягненні прамых замежных інвестыцый сярод іншых абласцей краіны, у дзяржаўна-прыватным партнёрстве. Менавіта тут узніклі і рэалізуюцца многія знакавыя інвестыцыйныя праекты, якія ў перспектыве будуць вызначаць далейшае развіццё эканомікі.

СТАР 2

БІЗНЕС НЕ БЕЗ «ВЫТАНЧНАСЦЯЎ»

Як развіваецца Еўразійская эканамічная супольнасць? Якія вынікі дало вымярэнне індэкса «DOING BUSINESS-2014»? Ці ўлічылі голас бізнесу пры фарміраванні падаткаў на будучы год? На гэтыя і іншыя пытанні прадстаўнікі беларускага бізнесу шукалі адказы падчас пасяджэння Камітэта па прадпрымальніцтве канфедэрацыі прамысловцаў і прадпрымальнікаў.

Еўразійская эканамічная супольнасць арыентуе кожнага з яе ўдзельнікаў на рынку з 5-мільярдным насельніцтвам. Удзел Беларусі ў гэтым аб'яднанні патрабуе ад яе эканамічнай гнуткасці і адкрытасці да змен. Да гэтага часу Беларусь не мае незалежнага антыманапольнага заканадаўства, якое не падпарадкоўваецца ўраду. У гэтым яна сустрапае сваім партнёрам — Расіі і Казахстану. Менавіта таму Беларусь рэкамендувана аператыўна прывесці заканадаўства краіны ў адпаведнасць з адзінымі прынцыпамі і правіламі канкурэнцыі, рэгламентаванымі пагадненнем ад 9 снежня 2010 года. Таксама на эканамічнай прасторы рэспублікі не праводзіцца даследаванні аб канкурэнцыі на рынках, не хапае статыстычнай інфармацыі аб тым, што на іх адбываецца. «У гэтым Беларусі пакуль адстае, — падсумаваў складнікі праблемы намеснік старшыні Беларускай канфедэрацыі прамысловцаў і прадпрымальнікаў Уладзімір КАРАГІН. — Па ўсіх індэксатарх Давоскага форуму Беларусь знаходзіцца на 93-м месцы ў рэйтынгу (ўсяго прадстаўлена 141 краіна) па канкурэнтаздольнасці рынку».

Наколькі пазітыўна выглядае індэкс дзелавога аптымізму ў 2013 годзе? Паводле рэпрэзэнтатывага апытання 526 удальнікаў бізнесу, ён мае наступныя значэнні. Суб'ектыўнае ўспрыманне толькі 11,6% бізнесменаў-рэспандэнтаў адзначыла паліпшыненне стану беларускага эканомікі. Калі казаць па паказчыкі індэкса лёгкасці вядзення бізнесу «DOING BUSINESS-2014», то тут яны маюць зусім іншыя вынікі. Напрыклад, у катэгорыі «Адкрыццё бізнесу» Беларусь знаходзіцца на 15 месцы са 189, хаця лепшым паказчыкам было 7-е, у рэгістрацыі ўласнасці — на 3-м. Дарчыні, Беларусь увайшла ў тройку лідараў свету па хуткасці пераадолення адпеласці паміж развіццём эканомікі і тымі, якія развіваюцца. Сёння актыўна закладаецца фундамент «дома-бізнесу» ў Беларусі, яго будуць і ўмацоўваюць.

СТАР 2

ЦЫТАТА ДНЯ

Аляксандр ЯКАБСОН, старшыня Камітэта дзяржкантролю:

«Органы мясцовага кіравання нясуць адказнасць за парадак на тэрыторыі прадпрыемстваў, якія знаходзяцца ў рэгіёне, а таксама за рэалізацыю на іх інвестыраектаў. Работа на наведзеным парадку павінна праводзіцца сістэмна. Гэтым пытанню трэба быць увазі надаваць санітарным і пасажырным службам, прыродаахоўным ведамствам. А на чале ўсяго павінны стаяць органы мясцовай улады, якія, па-першае, маюць дастатковую паўнамоцтва, а па-другое, нясуць адказнасць за парадак на даручанай тэрыторыі, што прапісана ў адпаведных заканадаўчых актах».

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 19.11.2013 г.

Долар ЗША	9280,00 ▲
Еўра	12520,00 ▲
Рас. руб.	285,00 ▲
Укр. грыўня	1130,88 ▲

НАДВОР'Е ДАЖДЖЫ, АЛЕ ЦЕПЛА...

У аўторак тэрыторыя нашай краіны трапіць пад уплыў ускарына антыцыклону, паведамля рэдакцыя спецыяліст Рэспубліканскага гідрамет-цэнтру Мінпрыроды Волга Фяртава.

Пры павышаным фоне атмасфернага ціску істотных ападкаў не будзе. Удзень часам чакаецца моцны паўднёвы вецер, парывамі месцамі да 15-17 м/с. Максімальная тэмпература паветра ад 2 цяпла па поўначу да плюс 8 градусаў па поўдні Беларусі. А воль у сярэдзі атмасферы ціск пачне падаць. У многіх раёнах будуць ісці дажджы. Тэмпература паветра ў ноч на сярэдзі ад 0 плюс 6 градусаў, удзень — 4—9 градусаў. Больш сур'ёзныя дажджы прагназуюць сіноптыкі ў чацвер, калі чарговыя атмасферны фронт наблізіцца да нас з боку паўднёва-заходняй Еўропы. Стане яшчэ цяплей. Уначы стане ўжо 1—7 градусаў, а ўдзень — плюс 4—9 градусаў. І ў пятніцу чакаецца паніжаны атмасферны фон. Часам будуць ісці невялікія дажджы, у асобных раёнах — туман. Мінімум тэмпература паветра ў ноч на пятніцу 0—плюс 6 градусаў, пры праясненнях да мінус 2 градусаў; удзень — 3—9 градусаў.

Сяргей КУРКАЧ.

КОРАТКА

З мінскіх двароў да зімы павінны быць вывезены ўсе неэксплуатуемыя аўтамабілі. Такое даручэнне даў старшыня Мінскага гарвыканкома Мікалай Лядуцька.

Кірмаш інавацыйных ідэй-2013 пройдзе 20 лістапада ў Мінску. Для ўдзелу ў кірмашы адабраны 89 інавацыйных праектаў у сферы АПК, машынабудавання, аховы здароўя, энергаберажэння, будаўніцтва.

У РНПЦ «Маці і дзіця» ўкараняецца новы метад даследавання кішчэчніка ў дзяцей з дапамогай капсульнай эндаскапіі. Гэта новы метад дыягностыкі захворванняў страўнікава-кішчэчнага тракту пры дапамозе мініяцюрнай відэакапсулы. Механізм уяўляе сабой капсулу з убудаванай відэакамерай і перадаючым прыладам — партатыўны камп'ютар, на які запісваюцца здымкі.

Беларускі баксёр-прафесіянал Сяргей Рабчанка чацвёрты раз абараніў тытул чэмпіёна Еўропы па версіі Еўрапейскага баксёрскага саюза (ЕБУ) і ўладальніка пояса WBC Silver у малодшай сярэдняй вазе (да 69,9 кг), атрымаўшы перамогу над прадстаўніком Уэльса Брэдлі Прайсам.

НА КІРМАШЫ — РЫБА АД ДУШЫ

Здаўна бытуе народны выраз: «людзі ходзяць на кірмаш, каб на іншых паглядзець і сябе паказаць». Рыбаводы з рыбгаса «Палессе» Пінскага раёна, каб сябе паказаць, прывезлі на сталічны кірмаш сажалкавага таўсталобіка, шчукапоў і амураў вагой ад пяці да пятнаццаці (!) кіло. І рыбам экзатычных памераў, што цікава, не давялося доўга залежвацца. Вадзіцелю і адначасова сарціроўшчыку рыбы Івану Чабанюку (на фотаздымку) паведаліся раз-пораз адносіцы жывы тавар «Палесся» да аўтамабіляў лакунікаў.

Фота Антона КІЕШУЧКА

СПАЧУВАННІ Ў СУВЯЗІ З АВІЯКАТАСТРОФАЙ У КАЗАНІ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ад імя беларускага народа і сябе асабіста выказаў спачуванні Прэзідэнту Расіі Уладзіміру Пуціну, усяму расійскаму народу, родным і блізім загінулым пры крушэнні пасажырскага самалёта ў Казані. Аб гэтым БЕЛТА паведамлілі ў прэс-службе беларускага лідара.

«З пачуццём глыбокага смутку ўспрынята ў Рэспубліцы Беларусь паведамленне аб крушэнні пасажырскага самалёта ў Казані, якое прывяло да шматлікіх чалавечых ахвяр», — гаворыцца ў спачуванні.

Кіраўнік беларускай дзяржавы таксама накіраваў спачуванне Прэзідэнту Рэспублікі Татарстан Расійскай Федэрацыі Рустаму Мініханаву ў сувязі з гібелью ў гэтай авіякатастрофе яго сына.

Як паведамлялася раней, у выніку катастрофы самалёта «Боінг-737» авіякампаніі «Татарстан», што адбылася вечарам 17 лістапада ў аэрапорце Казані, загінулі 50 чалавек. Самалёт выконваў рэйс па маршруце Масква—Казань.

ВІЦЭ-СПІКЕР ПАЛАТЫ ПРАДСТАЎНІКОЎ СУСТРЭЎІЦЯ З НОВЫМ ПРЭЗІДЭНТАМ ГРУЗІІ

Намеснік старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі Віктар Гумінскі прыняў удзел у цырымоніі інаугурацыі новага прэзідэнта Грузіі Георгія Маргвелашвілі ў Тбілісі, паведамлілі карэспандэнту БЕЛТА ў прэс-службе Палаты прадстаўнікоў.

Адбыліся сустрэчы Віктара Гумінскага з Георгіем Маргвелашвілі, а таксама са старшынёй парламента Грузіі Давыдам Усупашвілі. «Абмеркаваныя пытанні развіцця гандлёва-эканамічных адносін дзюж краін, развіцця парламенцкага супрацоўніцтва і ўзаемадзеяння ў міжнародных парламенцкіх арганізацыях», — паведамлілі ў беларускім парламенце.

НАЛЁТА ПЛАНУЮЦЬ АТРЫМАЦЬ 4,5 МЛРД USD ЗАМЕЖНЫХ ІНВЕСТЫЦЫЯў

Падрыхтаваны Міністэрствам эканомікі праект «Аб найважнейшых параметрах прагнозу сацыяльна-эканамічнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 2014 год» накіраваны на разгляд у Адміністрацыю Прэзідэнта. Аб гэтым рэдакцыі паведамлілі ў прэс-службе Мінэканомікі.

У распрацаваным дакуменце, у прыватнасці, гаворыцца, што валавы ўнутраны прадукт налета запланаваны на ўзроўні 103,3% да папярэдняга года, экспарт тавараў і паслуг — 111,6%, сальда знешняга гандлю таварамі і паслугамі чакаецца на ўзроўні 0,1% валовага ўнутранага прадукту. Прамыя замежныя інвестыцыі на чыстай аснове прагнозуюцца ў 2014 годзе ў памеры 4,5 млрд долараў. Рэальныя наяўныя грашовыя даходы насельніцтва чакаюцца на ўзроўні 103% да папярэдняга года. Індэкс спажывецкіх цэн, згодна з прагнозам, у снежня наступнага года павінен склаці 111% (у параўнанні са снежнем сёлета).

У Міністэрстве эканомікі адзначылі, што галоўным пасылам такога прагнозу з'яўляецца дасягненне кампазіцыі паміж ростам і збалансаванасцю ва ўмовах звужэння знешняга рынку. Прагнозныя параметры Беларусі на 2014 год распрацаваліся з улікам перагляду ў бок зніжэння тэмпаў росту ВУП Расіі, дынамікі эканомікі іншых гандлёвых партнёраў, негатывіўных тэндэнцый на сусветным калійным рынку і асаблівасцў кан'юнктуры рынку нафтапрадуктаў.

Асноўнай мэтай сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі ў 2014 годзе застаецца павышэнне прадукцыйнасці працы, вырочкі на аднаго занятага і зароботнай платы на аснове паскарэння мадэрнізацыі вытворчасці і інстытуцыйных пераўтварэнняў. Прагнозна акцэнт увагі на пераход краіны да рынкавага крыдытавання эканомікі, на захаванне прычыну апраўданнага росту прадукцыйнасці працы над ростам зароботнай платы і аптымізацыі дзяржаўнай падтрымкі.

Сяргей КУРКАЧ.

У СВЕЦЕ

Лівія больш чым два гады здзіўляе сусветную супольнасць мнствам неардынарных падзей. Безумоўна, самай рэзананснай з іх стала збойства пасла ЗША. На гэтым фоне малапрыкметны засталіся абстрэл машыны консула Італіі, а таксама стральба з аўтаматычнай зброі па пасажырскай лайнерка, якія заходзілі на пасадку. Нямногія пацкавіліся, што ж, уласна, адбываецца ў Лівіі пасля гібелі кіраўніка дзяржавы Кадафі і змены ўлады? Аднак у першай палове лістапада адбыліся падзеі, якія ўжо нельга было не заўважыць і заходнім СМІ.

Цягам двух апошніх гадоў заходнія СМІ лічылі за лепшае пазбягаць дэталёвага разгляду нярадасных аспектаў унутранага жыцця ў гэтай краіне, затое сыпалі гучныя пахвалы вынікам выбараў у парламент, які адбыўся ў ліпені 2012 года і на якіх, паводле іх слоў, да ўлады прыйшла кааліцыя ліберальных заходніх партый, у адрозненне ад Туніса і Егіпта. За думкамі заставаўся той сумны факт, што новы ўрад практычна

нічога на тэрыторыі Лівіі не кантралюе. Краіна пасля рэвалюцыі апынулася ў руках мнства ўзброеных групоек, якія кантралююць пэўныя часткі тэрыторыі. Натуральна, самымі прыцягальнымі з гэтых участкаў аказаліся парты, нафтаасхоўшчы і раёны нафта- і газзадбычы.

Улада цэнтральнага ўрада аказалася паралізаванай яшчэ і таму, што самыя ўплывовыя групы, якія кантралююць гэтыя тэрыторыі, не лічаць патрэбным шчодра дзяліцца з астатнімі, сферы кантролю якіх не такія выгадныя для абагачэння. Пры гэтым многія рэгіянальныя групыкі трымаюць узброеных баевікоў тут жа ў сталіцы, што, зразумела, прыводзіць да абвастрэння супярэчнасцў паміж імі.

У выніку ў краіне адбываюцца пастаянныя сутыкненні, а спробы цэнтральнага ўрада атрымаць большыя сумы даходаў з прыбытковых тэрыторій на патрэбы тых, хто аказваўся ў нявыдашчым становішчы, ператвараюцца страйкамі, а то і страляніцай. Больш за тое, цэнтральная ўлада нават вымушана выплачваць узброеным да зубоў баевікам пэўнае грашовае ўтрыманне, быццам у знак прызнання іх заслуг па звяржэнні ранейшага ўрада, але на справе — з-за болей паўстання.

НА КІРМАШЫ — РЫБА АД ДУШЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

На кірмаш, які адбыўся ў мінулую суботу каля сталічнага Палаца спорту, сабраліся рыбаходчыя гаспадаркі літаральна з усіх абласцей. Нават пераборлівы сталічны пакупнік губляўся, разглядаючы стракатыя рэкламныя малюнкы на прылаўках і аўтаматычна для перавозкі жывой рыбы: «Палесе», «Днепра-Бугскі», «Багушэўскі», «Волма», «Сялец», «Чырвоная зорка» і «Чырвоная Слабада», «Лактышы» і «Ляхва», «Альба», «Любань», «Свіслач» і «Ясельда», «Навінкі» і «Трэмяля»...

Ажно 150 літраў юшкі з рыбы! Менавіта столькі гатуе яе кожны раз удзельнік сталічных рыбных кірмашоў, жыхар вёскі Таль Яўген Ціпуноў (на фотаздымку). Гата-

Тры пытанні да ўлады

ЗАКАНАМЕРНАЯ ПЕРАМОГА

Сёлета ўпершыню на фестывалі кірмашы «Дажынкi» сярод пераможцаў жніва Гомельшчыну прадстаўляў Буда-Кашалёўскі раён. З гэтай нагоды мы і патурбавалі старшыню райвыканкама Аляксандра ГРЫБГАРЭНКУ.

— Дзясятая частка сельгасугоддзяў на Гомельшчыне прыпадае на Буда-Кашалёўскі раён. Па словах спецыялістаў, зямлі ў вас складаныя: адна палова пераўільготненая, а на другой пастаянна не хапае вільгаці. Як удалося прабіцца ў лідары жніва ў 2013-м?

— Сёлета мы зрабілі стаўку на пшаніцу і не памыліліся, бо сёння і трэба звяртаць увагу на тыя культуры, якія ўрэшце прыносяць прыбыткі. Цана, скажам, на жыта апошняга гады меншая, чым на іншыя збожжавыя культуры, а выдаткі тыя ж самыя. Акрамя таго, ураджайнасць менавіта пшаніцы і трыцкале ў нас вышэйшая, чым жыта. Таму само жыццё падказвае, чым займацца менавіта ў гэтых умовах. У нашай зямлі ёсць патэнцыял, яе ў нас дастаткова,

ёсць што распрацоўваць, уводзіць у абарот і з чаго атрымаваць добрыя ўраджай.

— Калі Буда-Кашалёўскі раён не мае вялікага прамысловага патэнцыялу, то для дынамічнага развіцця проста неабходна стымуляваць развіццё прыватнага бізнесу...

— Сёння на тэрыторыі Буда-Кашалёўскага раёна пасляхова працуе 173 малыя прадпрыемствы. За апошнія гады ўцягнута ў гаспадарчы абарот шмат нявыкарыстаных аб'ектаў камунальнай уласнасці. Толькі за бягучы год у прыбытак раённага бюджэту ад здачы ў арэнду, продажу права заключэння дагавора арэнды, а таксама адчужэння аб'ектаў нерухомай маёмасці паступіла больш за Вр192 млн. Сёлета ўнёсак у фарміраванне прыбыткавай часткі бюджэту раёна ад індывідуальных прадпрымальнікаў вырас да 26% — з 11% летась. Менавіта за кошт гэтага мы скарацілі датацыйнасць раёна з 70% да 60%. У нас сёння ў кожнай вялікай вёсцы працуе некалькі гандлёвых пунктаў, і большая частка з іх — прыватныя. Суб'екты малага прадпрымальніцтва бяруць удзел у развіцці раёна, удзельнічаюць у правядзенні раённых мерапрыемстваў, падтрымліваюць таленавітую моладзь і дзяцей-інвалідаў.

— Аляксандр Віктаравіч, налета запланавана правесці абласныя «Дажынкi» ў вас, у Буда-Кашалёве. Гэта, напэўна, дадасць клопату з тымі ж агароджамі і фасадамі, не кажучы ўжо пра рамонт і будаўніцтва сацыяльных аб'ектаў?

— Гэта і так наш пастаянны клопат. Вось зусім хутка павінен адкрыцца буйны гандлёвы аб'ект, які прадстаўляе вядомы брэнд, а налета запланавана будаўніцтва яшчэ аднаго. З 2002 года ў райцэнтры стаюць значным Дом культуры — нарэшце мы знайшлі магчымасці і сродкі, каб яго адрамантаваць. Сёлета на гэтым аб'екце асвоена Вр7,2 млрд. Летась зрабілі дах, а сёлета правялі ўнутраныя работы і пафарбавалі фасад. На жаль, рост цэн на будаўнічыя матэрыялы не дазволіў завяршыць работы, але ж у 2014-м, мяркую, нашы самарэйдзейныя калектывы адначэпа ўваходзілі ў адрамантаваны будынак. Уцяпілі будынікі паліклінікі і дзіцячага аддзялення балёнцы. Цяпер ідзе капітальны рамонт у буда-кашалёўскай школе №1 і ў школе аргагарадка Камунар. Спэдыяна, што ў наступным годзе зверху будаўніцтва і рэканструкцыя многіх важных сацыяльных аб'ектаў у раёне.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. Фота аўтара

ДЭПУТАТЫ ЗАЦВЕРДЗІЛІ СЯМЁНА ШАПІРУ ГУБЕРНАТАРАМ МІНШЧЫНЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

За апошнія гады праведзена мадэрнізацыя ААТ «БелАЗ», у ААТ «Беларуськалі» уведзены новыя вытворчыя магутнасці, пачаўся выпуск легкавых аўтамабіляў, завяршаецца будаўніцтва завода па выпуску пасажырскага чыгуначнага электратранспарту. Гэта, па словах Міхаіла Мяніковіча, прыклад зладжанай работы аблвыканкама з інвестарамі. Прэм'ер-міністр выказаў упэўненасць, што новы губернатар, які знаходзіцца ў пастаянным пошуку, прадоўжыць пачынанні свайго папярэдніка і стане ініцыятарам новых праектаў.

Разам з тым, кіраўнік урада звяртаў увагу на рост імпарту ў Мінскай вобласці, які, дарэчы, самы высокі ў краіне: сёлета — 118,4%. Асабліва павялічыўся спажывецкі імпорт — на 28,9%. Прэм'ер-міністр даручыў аблвыканкаму і новаму старшыні Сямёну Шапіру прыняць неабходныя меры для выпраўлення сітуацыі.

Што датычыцца аграпрамысловага комплексу, то перад губернатарам стаіць задача дасягнуць такіх жа якасных паказчыкаў, як у Гродзенскай вобласці. У першую чаргу — прадукцыйнасці працы, прадукцыйнасці ў раслінаводстве і жывёлагадоўлі, паглыбленай перапрацоўцы сельгаспрадукцыі. Для гэтага, на думку прэм'ера, ёсць усе перадумовы.

«Фінальным акордам» сесіі стала ўручэнне прэм'ер-міністрам Сямёну Шапіру пасведчання губернатара Мінскай вобласці. На пытанні журналістаў, якія будуць яго першыя крокі на новай пасадзе, Сямён Барысавіч паведаміў, што ў бліжэйшыя 10-15 дзён плануе наведаць усе 22 раёны Мінскай вобласці, пазнаёміцца са старшынёй раённых выканаўчых камітэтаў, раённых Саветаў дэпутатаў, з кіраўнікамі арганізацый і прадпрыемстваў. Як адзначыў Сямён Шапіра, вобласць працуе нармальна, без сур'ёзных праблем, якія б патрабавалі рэзкіх рашэнняў. «Таму буду працаваць у звычайным рэжыме» — канстатаваў ён.

Татцяна ЛАЗОЎСКАЯ.

БІЗНЕС НЕ БЕЗ «ВЫТАНЧАНАСЦЯЎ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Напрыканцы Ігар СКРЫНІКАЎ, намеснік начальніка галоўнага ўпраўлення метаалогіі падаткаабкладання арганізацый Міністэрства па падатках і зборах, расказаў пра змяненні, якія чакаюць беларусаў з 1 студзеня 2014 года.

Ігар Скрынінкаў запэўніў: «Хаця павышэнне ПДВ да 22% і планавалася, урад вырашыў пакінуць яго на ранейшым узроўні, бо павелічэнне падатковай нагрукі на бізнес не паспрыла б яго развіццю». Адвакаты і натарыусы з пачатку наступнага года змогуць карыстацца спрашчанай сістэмай падаткаабкладання. А вось зніжэнню 2-працэнтную стаўку пры экспарце тавараў і паслуг адмяняць. Змяненні датычацца і тэрмінаў справаздачных перыядаў па падатках на даход. Сёння ён вызначаецца як календарны год, з 1 студзеня будзе аплывацца штоквартальна. Гэта дазволіць прадпрыемствам плаціць падаткі, зыходзячы з фактычнага даходу, які яны ўжо зрабілі. У 5 разоў мясцовыя ўлады змогуць павялічваць падаткі на аб'екты звышнарматываўна будаўніцтва, у 10 — на нефэктывіўнае выкарыстанне ці невыкарыстанне нерухомасці ці зямельных участкаў. Новым падаткам стануць абкладаць мікраарганізацыі, якія займаюцца тэхнічным абслугоўваннем і рамонтам аўтамабіляў. Калі даход на супрацоўніка не перавысіць 20 млн рублёў, то стаўка складе 5%. Абласці невялікія СТА гэтым падаткам улады вырашылі пасля таго, якія парлаўні ўзровень падаткавых паступленняў ад іх і індывідуальных прадпрымальнікаў, якія займаюцца той жа дзейнасцю.

Любоў КАСПЯРОВІЧ.

ВЫНІКІ «ДЭМАКРАТЫІ» Ў ЛІВІІ

Адным з наступстваў кіраўніцкага паралічу стала няздольнасць улад рэгулярна аплываць імпорт харчавання, Чарговае Самалі, дэцэнтралізаванае і прыведзенае да хаосу, нікому ў свеце не патрэбна. У той жа час, улываючы, што ўлада не карыстаецца аўтарытэтам і ўплывам, яе спроба па аднаўленні кіравання ў краіне можа праваліцца.

якая можа прывесці да недахопу хлеба ў бліжэйшыя тыдні. Іншым — праблема са здабыванні і пастаўкай нафты па замежных кантрактах, якія прыводзяць да таго, што сёння Лівія экспартуе толькі каля 10% ад дарэвалюцыйнага аб'ёмаў. Сітуацыя з многаўладдзем цягне за сабой і такія экцэсы, як праціганыя выкраданні людзей для атрымання грашовага выкупу, а то і ў палітычных мэтах. Дарэчы, і сам прэм'ер-міністр перажыў падобны вопыт зусім нядаўна, у кастрычніку гэтага года.

З 11 па 15 лістапада ўсю згубнасць сітуацыі, якая складалася, падкрэслілі дзве падзеі, якія ўжо ніяк нельга было за-

моўваць і заходняй прэсе. Першай з іх стаў захоп аднаго з партыў узброенымі баевікамі, якія адразу аб'явілі і аб стварэнні ўласнай нафтавай кампаніі. Другім, яшчэ больш шакіруючым, фактам стала здарэнне ў сталіцы краіны 15 лістапада. Мірная дэманстрацыя жыхароў Трыпалі, афіцыйна дазволена ўладамі, была расстрэляна баевікамі з горада Місрата, якія, на думку дэманстрантаў, вельмі затрымаліся ў лівійскай сталіцы пасля падзей 2011 года. Дзясяткі людзей былі забітыя на месцы, мнства аказаліся параненымі. Уцяляны дэманстранты ўзброіліся, паклікалі падмогу і ў адказ ударылі па будынку, дзе зазелі баевікі групойкі, якая абстраляла лік загінулых узрос да 45, раненні атрымалі амаль чатырыста чалавек.

Журналіст Карым Фахім так ахарактарызаваў тое, што адбылося, у сваім артыкуле ў New York Times 16 лістапада: «На думку некаторых, гэта было выпадкам самага жорсткага насілля ў сталіцы з моманту паўстання супраць палкоўніка Кадафі тры гады таму».

Урад Лівіі спрабуе выкарыстаць здарэнне як падставу для вяртання паўнамоцтваў і аўтарытэту цэнтральнай улады. У Трыпалі ўвёлі надзвычайнае

становішча. Былі зроблены заявы, што ўзброеныя баевікі з фарміраванняў, якія не належыць да дзяржаўнай арміі, павіны пакінуць сталіцу. Таксама абвешчана, што пасля Новага года ім перастануць выплачваць штомесечную дапамогу. Баевікі, якія захапілі порт, былі выцеснены з яго армейскімі фарміраваннямі.

Зразумела, было б нядрэнна, калі б спробы цэнтральнага ўрада па аднаўленні кіравання ў краіне аказаліся паспяхоўнымі. Чарговае Самалі, дэцэнтралізаванае і прыведзенае да хаосу, нікому ў свеце не патрэбна. У той жа час, улываючы, што ўлада не карыстаецца аўтарытэтам, спроба можа праваліцца. Не забудзем і аб тым, што практычна ў кожным доме ёсць зброя, інтарэсы рэгіянаў і плямён супрацьпастаўляюць аднаму і кожнаму ўладу грунтуецца на цесных сваяцкіх і суседскіх сувязях.

Важным негатывіўным фактарам з'яўляецца ўжо трэці год у краіне актыўна працуюць ісламскія радыкальныя групыкі, вярбуючы сабе прычыннаў сярод усіх плямён. І ім моцная ўлада свецкага ўрада абсалютна не патрэбна.

Сяргей КІЗІМА, доктар палітычных навук

«БЕЛАРУСЬ 5» ПАЧЫНАЮЦЬ ПАДКЛЮЧАЦЬ ПА ЎСЁЙ КРАІНЕ

За апошні час у рэдакцыю па «гарачай лініі» звярнулася некалькі нашых чытачоў з аднолькавым пытаннем: чаму яны не маюць магчымасці глядзець новы спартыўны тэлеканал «Беларусь 5»? «Яго так паўсюдна разрэкламавалі, воль вы таксама тэлепраграму друкуюце, а знайсці жадаеце мы не можам». Цікава, што ўсе, хто патэлефанаваў — жыхары сталіцы...

Вось які адказ атрымала «Звязда» пасля таго, які звярнулася ў прэс-службу Нацыянальнай дзяржаўнай тэлекампаніі з пытаннямі ад чытачоў наконт распаўсюджвання новага спартыўнага тэлеканала «Беларусь 5» у кабельных сетках.

«З 18 лістапада РУП «Белтэлекам» пачало падключэнне новага спартыўнага канала «Беларусь 5» у сетцы кабельных сеткаў па ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь. Падключэнне ажыццяўляецца праз VPN-злучэнні. Для гэтага кабельны аператар павінен ва ўстаноўленым парадку звярнуцца ў РУП «Белтэлекам» для заключэння адпаведнага дагавора на аказанне тэхнічных паслуг па падключэнні і выкананні работ па настройцы канала дастаўкі «Беларусь 5» на галаўноў станцыю кабельнага аператара. Акрамя таго, кабельны аператар павінен заключыць з Белтэлердыёкампаніяй адпаведны дагавор на атрыманне праваў на трансляцыю праграмы ў сваёй кабельнай сетцы.

Нагадаем, з 1 лістапада тэлеканал «Беларусь 5» Белтэлердыёкампаніяй распаўсюджваецца на тэрыторыі Мінска і Мінскай вобласці ў лічбавым пакеце кабельнага аператара «МТІС», лічбавым пакеце «Космас ТБ», а таксама ў лічбавым і аналагавым пакеце «Zala» і «Асіёма-Сорвіс». Распаўсюджванне канала па ўсёй тэрыторыі Рэспублікі Беларусь ажыццяўляе РУП «Белтэлекам» у пакеце IP-TV «Zala». З 1 снежня запланавана ўключэнне гэтага канала ў аналагавую сетку аператараў «Zala» і «МТІС».

Сяргей РАСОЛЬКА.

НАВІНЫ

РЫХТУЮЦЬ ЕЛКІ НА ПРОДАЖ

Сёлета лясгасы краіны плануецца рэалізаваць больш за 170 тысяч навагодніх дрэў, частку з іх — на экспарт. Елачныя кірмашы пачнуць працаваць напярэдадні каталіцкіх Каляд, паведамлілі ў прэс-службе Міністэрства лясной гаспадаркі.

У апошнія гады навагоднія дрэвы, вырашчаныя ў беларускіх гадавалініках, карыстаюцца добрым попытам у Маскве і Санкт-Пецярбургу. Іх пастаўкі туды вядуць як лясгасы, так і індывідуальныя прадпрымальнікі. Зараз прадпрыемствам Мінлясгаса «Беллескаспарт» вядуцца перамовы з патэнцыяльнымі пакупнікамі.

Напярэдадні свят дзяржаўнага ляснога ахова будзе рэгулярна праводзіць аператыўныя рэйдавыя мерапрыемствы па выяўленні і прыцягненні да адказнасці грамадзян, якія незаконна высякаюць елкі і сосны. На аўтадарогах будзе выстаўлена больш за 300 кантрольных пастоў.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ГАНДЛЁВЫЯ НАДБАЎКІ

«АДПУСЦІЛІ»

Міністэрства эканомікі Беларусі зняло абмежаванні па ўзроўні гандлёвых надбавак на шэраг харчовых тавараў.

Рашэнне аб гэтым замцавана ў пастанове Мінэканомікі № 80. Згодна з дакументам, цяпер не існуе ніякіх абмежаванняў па гандлёвых надбавках на мясны фарш з ялавічыны, свініны, мяса курэй і курант-бройлераў; пельмені з ялавічыны, свініны, мяса курэй і курант-бройлераў; замарожаныя; крывяныя і ліверныя каўбасы, зельцы, паштеты з ялавічыны, свініну, мяса курэй і курант-бройлераў; субпрадукты ялавічыны, свініны і курыныя; сыры з каровінага малака ферментныя чвёрдыя, паўчвёрдыя і мяккія; рыбу салёную (сямейства сельдцовых); каву, гарбаты і харчовую кухонную соль.

Спецыялісты Мінэканомікі патлумачылі, што па гэтых таварных пазіцыях гандлёвыя і аптвыя надбавкі будуць вызначацца з улікам існуючай кан'юнктуры рынку.

Сяргей КУРКАЧ.

НАШЧАДАК

ВАСЬМІНОГА ПАЎЛЯ — У МІНСКУ

Падчас чэмпіянату свету па хакеі-2014 прадказваць вынікі матчаў будзе краб па мяншцы Пятровіч. Такі арыгінальны ход будзе садзейнічаць прыцягненню увагі да планетарнага першынства. У той ліку з боку замежных гасцей» — лічыць прэс-сакратар Міністэрства спорту і турызму Уладзімір Несцяроў.

Каб трапіць у Беларусь, наваспечаны аракул «прайшоў» не малы шлях. Вешчунка звалілі каля берагоў Нарвегіі, затым караблём перавезлі ў Мурманск, пасля — самалётам у Маскву і, нарэшце, накіравалі ў беларускую сталіцу. Цяпер Пятровіч жыве ў мінскім цэнтры акіянаграфіі «Адкрыты акіян».

Дарэчы, новы дом краба — марскі акварыум — нагадвае хакейнаму пляцоўку. Бліжэй да чэмпіянату свету пасудзіну перамесцяць у Снежную залу — створаную спецыяльна да турніру. Памяшканне плануецца аформіць тэматычнымі экспанатамі, якія распаўсюдзя наведвальнікам гісторыю даследаванняў Арктыкі і Антарктыкі — напрыклад, пра даследчыка Поўначы з беларускімі каранямі (Ота Шміт, братах Лапцевых і іншых). Асобна будзе падрыхтавана праграма для замежных гасцей.

Пасля заканчэння спартыўнага форуму Пятровіч стане першым жыхаром кутка халаднакроўных марскіх жыхароў, які створаць у цэнтры акіянаграфіі.

Нагадаем, некалькі гадоў таму вядомасць атрымаў васьміног Паўль, які прадказваў (амаль шт. дэспалькова) вынікі футбольных матчаў на чэмпіянаце Еўропы-2008 і чэмпіянаце свету-2010. Зборнай Германіі нямецкі аракул прынесіў удачу, цяпер слова — за Пятровічам!

Дарына ЗАПОЛЬСКАЯ.

АДВАКАТЫ АБВІНАВАЧВАЮЦА У ПАДБУХТОРВАННІ ДА ХАБАРУ

Вандруем з Нінай РЫБІК

АЗЯРЦО

Як, вы не ведаеце, што такое Азярцо, дзе знаходзіцца гэтае месца і чым яно знакамітае? Зараз раскажу. Наўрад ці вы атрымаеце ад майго расповеду такія ж яркія уражання, як я некалі ад яго наведвання, але, спадзяюся, вам таксама захацаеца там пабываць. Тым больш, што і ехаць недалёка: гэта пад Мінскам, за пару кіламетраў ад калышавой дарогі, адрозна за аўтарынкам «Малінаўка» (арыенцір для мужчын) ці «Еўраоптам» (гэта — для жанчын).

...Падчас экскурсіі, пасля вяртання і да гэтага часу я ўсё задаю сабе пытанне, на якое не магу знайсці адказу: чаму пра гэты Беларускі дзяржаўны музей архітэктуры і побыту ведаюць так мала? Чаму пра Дудуткі і Каробчыцы чуу, напэўна, кожны другі, а бываю там кожны трэці — а вёска Азярцо непараўнальна менш «распірана»? Можна, якраз таму, што музей гэты — дзяржаўны, а не прыватны?

Вяртаючыся дадому, мы нават станілі спрачацца, каму там больш цікава і карысна пабываць. Людзям, карані якіх — у вёсцы, і для іх гэта як спаткацца з радзімай, бо хочацца ж у памяць трохі забытае, асвяціць генетычную памяць? Ці нашым «камп'ютарызаваным» дзецім, якія ўпэўнены, што жыццё па-за межамі інтэрнэту калі і ёсць, то неспраўднае і нецікавае... Сшыліся на тым, што пабываць тут цікава ко-

наму, каму неабяжана, адкуль «мы ёсць пайшлі», як жылі нашы продкі, якой была беларуская вёска ў канцы XVIII — пачатку XX стагоддзя. Што ж уявіць сабой Беларускі дзяржаўны музей архітэктуры і побыту, так званы скансэн? («Скансэн» — слова шведскае, ялі і само паняцце, ужываецца для абазначэння музеяў пад адрытым небам. Сёлета мне пашчасціла пабываць у сапраўдным шведскім скансене, ад якога і пайшоў гэты музейны рух больш як 120 гадоў таму. Але пра гэта я пастараюся раскажаць у наступны раз).

Дык вось, музей у Азярцы — гэта 151 гектар зямлі, на якім «пабудаваны» цэлыя беларускія вёскі з усімі ўласцівымі ім, як казалі б сёння, зафармалізаваным «да самага нельга» чыноўнікамі, «аб'ектамі сацыяльна-культурнага і бытавога прызначэння». Да якіх можна аднесці і школку, і карчму, і вятрак, і — што там яшчэ? А паколькі на тэрыторыі Беларусі, на першы погляд, зусім невялікай, тым не менш вельмі разнастайнай архітэктурныя і побытавыя стылі і плыні, то і экспазіцый (чытай — вёсак) у гэтым музеі некалькі: цэнтральная Беларусь, Паазер'е — Віцебшчына і паўночныя

па сваіх родных мясцінах, то, магчыма, зможаце, калі пашанцуе, нават пазнаць «хату дзедзя Васіля» ці «пуню дзядзькі Марозіка». У пунях, свірнях, адрынах — прылады працы таго часу: яны нібы застылі ў чаканні, калі ж прывязуць з поля снапы і мужыкі возьмуць у рукі цапы і стануць малаціць, а жанкі — правейваць збожжа ці трапаць лён ды каноплі... У дамах — мэбля, гаспадарчае наچه іныя нашых продкаў пазамінулага стагоддзя... Стрэжкі пакрытыя чаротам — і не цякуць! Сёння сярод нас, узброеных самай сучаснай тэхнікай,

не знайсці чалавека, які б змог накрыць страху чаротам ці саломай, а тады — якія ж былі майстры ў нашых вёсках!.. У школцы на парце (прадстаўнікі старэйшага пакалення яшчэ памятаюць, якімі яны былі ў той час) стаіць чарніліца-невывілакі і ляжаць ручкі з пёркам-«зорчакай». Колькі геніяў напісалі свае вершы, п'есы, навуковыя трактаты такімі пёркамі... А за сцяной — кватэра настаўніка, і ложка яго, і кажушок... Хдзеш па ўтравалей сцяжынцы ад хаты да хаты, ад сядзібы да сядзібы (прычым сярэд іх няма дзвюх адналькавых!) і такое адчуванне, што на машыне часу перанёсся ў мінулыя дні. І ад гэтага так шчыліва-хораша робіцца на душы, нібы дакрануся да нечага спрадвечнага, гаюнага, да таямніцы, якая раней была побач. Ды не навідавоку, а вось зараз адкрылася... А яшчэ музей пад адкрытым небам у Азярцы скарыў нас тым, што там да ўсяго можна дакрануцца рукамі — у адрозненне ад іншых, дзе чырвоная папердажліва-забараняльная стужка стала ледзь не вызначэннем «прасунутасці», сапраўднасці, хоць за той чырвонай стужкай часам і глядзець няма на што. У Азярцы ж можна пасядзець у старадаўняй брычцы і на самаробных санках — якраз такіх, які мы мовілі ў дзіцячым «пазычылі» ў бабы Маліны і зламалі, катаючыся з горкі, уваліўшыся, можа, ўдзесьцярых, і потым дзед Мікалай ледзь адрамантаваў і, заглядваючы на нашы правінасы. Там можна «прымерыцца» да касы ці цэпа, паспрабаваць здагадацца (а калі не атрымаецца, то вопытныя экскурсавод падкажа), для чаго ж прызначана тая ці іншая прылада працы. Гэта няпростая задача для нашых сучасных «трактарыстаў-машыністаў шырокага профілю», не кажучы ўжо пра дзядзю, што выраслі на асфальце. Можна пасядзець за кросонамі і калюўтам і нават пакальхаць «немаўлятам» — і не цякуць! Сёння сярод нас, узброеных самай сучаснай тэхнікай,

стаць маці. (Не ведаю, як у іншых, а ў нашай турыстычнай групе яна спраўдзілася...) Словам, там можна — хоць на хвілінку! — адчуць сябе жыхаром вёскі пазамінулага стагоддзя і паспрабаваць хоць трохі зразумець сваіх дзядоў, прадзедаў і пра-пра-пра... (які ім жылося, які яны працавалі, адпачывалі, гадавалі дзяцей...).

У музеі светліцы сучасныя дзядзючкі становяцца вельмі натуральнымі паненкамі пазамінулага стагоддзя.

Вядома ж, тэрыторыю ў 150 гектараў вы, як і мы, не абдыдзеце нават за дзень, таму лепш за ўсё выбіраць нейкі пэўны рэгіён — мы спыніліся на цэнтральнай Беларусі. Нам хапіла — і ўражанняў, і стомы. Праўда, адпачыць у карчме — нягледзячы на тое, што яна дзейнічае, і корміць там нацыянальнай беларускай травамі і наліваюць амаль забытага на смак медаву ды крамбабулю, — хацелася, ды не атрымаўся. Не хапіла «залатога запасу»: цэны ў карчме такія, што «мужык-беларус», пасядзеўшы тут з гадзінку, застаўся б і без сахі, і без касы...

Ой, ледзь не забылася — я ж вам яшчэ не раскажала пра музей светліцы! Як, вы не ведаеце, што такое светліца? Ну вось, лічбавай «мільніцай» усе шчоўкаць навучыліся — і лічым сябе «прасунутымі» фатаграфіямі, ды што там — гэтыя хвілін фотаматакамі. А каб даведацца, якой была фатаграфія ў тую час, трэба абавязкова пабываць у гэтым музеі. Ён, дарчы, створаны таксама ў сапраўдным доме колішняга майстра-фатаграфа, дзе ў якасці экспанатаў прадстаўлены яго арыгінальныя рэчы. Ужо ад гэтага дух захапілае, калі разумеш, што вось гэтым фотаапаратам, масіўным, і на той час даражэзным, рабіліся колішняя фотаздымкі, якія сёння, дарчы, непараўнальна з сённяшняй, «мільніцай»... І зрабіць сямейны партрэт у майстра-фатаграфа мог дазволіць сабе далёка не кожны. І вiзiт да «майстра светліцы» становіцца сапраўднай падзеяй, да якой рыхтаваліся загадаў. Не тое, што сёння: шчоўк-шчоўк-шчоўк — і ў інтэрнэце... А пры жаданні ў музеі светліцы можна адчуць сябе шляхціцамі ці шляхціцамі пазамінулага стагоддзя: апрануць колішняе строі (хто ведае, магчыма менавіта так апраналіся ваша прабабуля ці прадед?) і фатаграфаваліся. Праўда, на тым масіўным фотаапаратах, што стаіць у экспазіцыі і, як сцяврджаюць работнікі музея, дзейнічае да гэтага часу, а на сваю «мільніцу» ці люстраную фотакамэру (я я не думаю, што вы зберацеся ў Азярцо без фотаапарата?). Прычым абсалютна бiсплатна — я ж кажу, што тут усё можна! Ну як, спакусіла я вас Азярцом? Спадзяюся, што так. Ва ўскім разе, вельмі раю адну — а можа, і не адну — вандроўку па Беларусі прысячыцца наведванню гэтага музея-скансена. Упэўнена: не пашкодзіце. Мне здаецца, там можна бываць бяскоцца...

Факт

КАЛЯ 4 МЛН ТОН ГРУЗАЎ ПЕРАВЕЗЕНА ПА ВАДЗЕ

Сёлета за 10 месяцаў аб'ём перавозак грузаў унутраным водным транспартам склаў 3,9 млн тон, або 117,9% да аналагічнага перыяду летась, паведамілі ў прэс-цэнтры Мінтранса.

Спецыялісты паведамілі, што ў студзені-кастрычніку па вадзе перавезена больш за 195 тысяч пасажыраў. За гэты перыяд аб'ём інвестыцый у асноўны капітал прагназуецца на ўзроўні 28 млрд беларускіх рублёў. У адпаведнасці з графікам працягваецца будаўніцтва суднаходнага шляха «Залуззе» Днепра-Бугскага канала. Цяпер на канале рэканструаваны 4 суднаходныя шлязы, якія цалкам адпавядаюць еўрапейскаму стандарту.

Сяргей КУРКАЧ

Спорт

Нічыя з Албаніяй і перамогі «Цмокаў»

Футбольная зборная не здолела забіць албанцам, хакейнае «Дынама» хоць і забіла, але прайграва, а вось баскетбольныя «Цмокі» двума перамогамі перадалі сваіх гледачоў, «Звязда» ўгадвае найбольш цікавыя падзеі, якія адбыліся ў нашым спорце за апошнія дні.

1. Нацыянальная каманда па футболе правяла ў Турцыі першы з двух запланаваных таварыскіх матчаў. Гульня са зборнай Албаніі, якая адбылася ў Анталіі, пераможцаў не выявіла — 0:0. Як адзначаюць відэавачы сустрэчы, беларусы дзейнічалі больш актыўна, але не рэалізавалі пенальці і яшчэ некалькі момантаў. Сёння падарачны Георгія Кандрацьева сустрэнуцца з больш грозным апанентам — зборнай Турцыі. Гульня пройдзе ў горадзе Мерсін і пачнецца ў 21.00 па беларускім часе.

Тым часам, цікавыя падзеі адбываюцца і ў Беларусі. Футбольны клуб «Слуцк» перамог дома «Віцебск» (1:0) і ўпершыню ў сваёй гісторыі прабіўся ў вышэйшую лігу чэмпіянату Беларусі. Каманда, якая была заснавана ў 1998 годзе, толькі з 2008 года выступае на рэспубліканскай арэне. І ўжо трэці сезон у першай лізе для хлопцаў Юрыя Крата аказаўся паспяховым. Вiншваем!

2. Пакуль зборная Беларусі практыкуецца ў таварыскіх сустрэчках, у Еўропе вырашаецца лёс апошніх квітоў на першынство свету па футболе, якое ў наступным годзе прыемне Бразілія. Нагадаем, што ў накаўт-раўнд трапілі лепшыя зборныя, якія занялі другія радкі ў сваіх падгрупках. Першыя матчы супрацьстаянняў прынеслі наступныя вынікі: Украіна — Францыя — 2:0, Грэцыя — Румынія — 3:1, Ісландыя — Харватыя — 0:0, Партугалія — Швецыя — 1:0. Паўторныя матчы адбудуцца ўжо сёння.

3. Адрозна дзве важныя перамогі за апошні тыдзень атрымаў наш баскетбольны клуб «Цмокі-Мінск». Спачатку ў другім туры Еўрачэленджа беларусы ў гасцях перайгралі балгарскі «Рыльскі Спортыст» (78:73), а праз некалькі дзён на пляцоўцы «Мінск-Арэны» ў матчы Адзінай лігі ВТБ перамаглі казахскую «Астану» (82:68). У групе «В» мінчане пакуль ідуць на трэцім радку. Іх аперэджваюць расійскія каманды «Хімікі» і ЦСКА. «Амаль усе сорак хвілін гульні мы кантралявалі ход паядынку. Акрамя, безумоўна, чацвёртай чвэрці: зноў пасыпаліся памылкі», — прызнаўся пасля сустрэчы Дональдз Кайрыс, гаюўны трэнер беларускай каманды.

4. Хакеісты мінскага «Дынама» пацярпелі яшчэ адно паражэнне ў Кантынентальнай хакейнай лізе. Гэтым разам мінчане з лікам 2:5 саступілі ніжнекамскаму «Нафтахіміку». Галыямі кідкамі за «зуброў» адзначыліся Аляксандр Мацярухін і Збынэк Іргл. Дынамаўцы працягваюць займаць апошні, 14 радок. Заходны канферэнцый і на 4 балы адстаюць ад бліжэйшай каманды.

5. Жаночыя гандбольныя каманды «Гараднічанка» і «Гомель» пакінулі розыгрышы еўракубкаў. Клуб з Гродна ў Кубку Кубкаў, на жаль, не здолеў пераадолець венгерскі бар'ер у выглядзе «Веспрэма» (27:25, 27:31). А вось «Гомелю» шлях у 1/8 Кубка ЕФГ перагарадзіла іспанская «Гран-Канарыя» (20:30, 26:26).

Тарас ШЧЫРЫ

СТАРЫКІ: ВЁСКА НА АДНОЙ ЛАЎЦЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

А вярнуўся і знайшоў сабе тут жонку Марыю, якая таксама адсюль родам.

Але дзіўны лёс не толькі ў Уладзіміра Аўсюкевіча, але і Эміліі. Дзіўны таму, што родам яна з усімі іншымі мясцін. У ваколіцах Старыкоў спрадвеку жылі праваслаўныя, каталікі, якія атасямлялі сябе з паякамі, і стараверы. Тут здаўна існавала хутарская сістэма, якая моцна трымалася да сярэдзіны мінулага стагоддзя. Навокал пагоркі, азёры — адным словам, Браслаўшчына. А Эмілія нарадзілася на «супрацьлеглым баку» Беларусі — у Хойніцкім раёне, побач з вёскай народнага пісьменніка Івана Мележа. Там, дзе спрадвеку былі балоты і нізіны, а людзі жылі не на хутарах, а вялікімі паселеннямі. У іх вёсцы было 500 двароў. Эмілія Савельёна прыехала ў Браслаўскі раён колішняй Полацкай вобласці ў 1952 годзе па размеркаванні пасля Мазырскага педуніверсітэта.

— Спачатку мне неяк дзіўна было бачыць гэтыя хутары, — прыгадваючы мінулае, усміхаецца Эмілія Савельёна.

Яна працавала ў школе настаўніцай матэматыкі, жыла на кватэры. Спачатку намервалася з'ехаць адсюль, але выйшла замуж (Сяргей быў з суседняй вёскі Печары) і засталася. Як аказалася, на ўсё жыццё. Пазней працавала ў вёсцы Укля. Цяперашні сосед Эміліі Савельёны Уладзімір Аўсюкевіч — гэта яе вучань. Яна добра памятае, як хлопчык дапамагаў ёй, маладой настаўніцы, несці да школы цяжкую сумку са сшыткамі.

Дзіўны лёс Эміліі і таму, што на яе вачах у Старыках было ўсё — цэлыя дзесяці гадоў яна пражыла ў ёй без з'яўлення (электрыфікацыя правялі толькі ў 1962-м), потым прыйшоў прагрэс у выглядзе тэлевізара «Сігнал», радыё і першага хадаўлішняка «Мінск-2». А пазней і на яе вачах пачаўся і заняпад вёскі, калі ўся моладзь з'язджала ў гарады, — асабліва ў суседнюю Латвію.

Летась Эмілія і Сяргей Гарбары адзначылі 50-гадовы юбілей свайго шлюбу. Скажаць, што з гэтай нагоды Старыкі дужа «гудзелі», нельга: узрост і здароўе не дазвалялі.

— Пасядзеўлі па-старэчы, паспявалі, — весела прыгадваў ўсе чацвёртае вясковыцаў, дружна ўсёшчыны, які заўсёды, на адной лаўцы.

Анатоль КЛЯШЧУК. Фота аўтара.

Браслаўскі раён.

Яшчэ ў Старыках сёлета ў студнях адсутнічала вада, і ўпершыню мне давялося назіраць, як з 3-тоннай бочкі вады злівалі ў студню, напаяўнялі запасныя ёмістасці і посуд. Гэта быў ужо трэці прывоз вады ў вёску. Добра, што мясцовы СВК ідзе насустрач вясковым, вырачае, калі трэба, і дае трактар.

— Усё з-за таго, што працяглы час не было дажджоў, — тлумачыць крытычную сітуацыю Уладзімір, — гэта здарылася ўпершыню ў гісторыі нашага паселішча.

А што датычыць сапраўднай гісторыі населенага пункта, дык ніхто са старыкоўцаў дакладна не ведае, адкуль і з-за чаго ўзнікла назва.

— Адно «чуў ад бацькі, што тут заўсёды жылі доўга. Ён сам прабыў 91 год,

а яго бацька — 90, — кажа Уладзімір Канстанцінавіч. — Памятаю, на адным са старых дамоў доўга вісела шылдэчка на польскай мове «Staryki».

Адно дакладна вядома (захаваўся паперы), што навакольная зямля — а гэта 80 гектараў (па-калішняму 57 дзясцін) — да 1939 года належала бацьку Уладзіміра. А яшчэ раней — яго дзед. У дзед было чацвёртае коней, жарабя і дзясятка кароў. Зямля была пушчана пад ворыва, сенакосы і лес. Уладзімір, калі вярнуўся з Латвіі (пражыў там 23 гады), некаторы час працаваў лесніком у гэтым самым дзедавым лесе.

Не шкадую, што вярнуўся на родную зямлю, — кажа Уладзімір. — Пакуль быў жывы бацька, я прыязджаў сюды кожны дзень. Ён сам прабыў 91 год,

36,6° АСАБЛІВЫЯ КРОПКІ НА ЦЕЛЕ...

або Як санаторыі шукаюць альтэрнатыву

Мы прывыклі, што айчыныя здраўніцы рэкламуюць сабе такімі ўсім вядомымі традыцыйнымі метадамі лячэння, як фізія-, гідр-, цепла- або электратэрапія. Толькі кожа гэтым сёння здзіўляе? Прывабіць можна новымі і сучаснымі ці альтэрнатыўнымі метадамі лячэння і прафілактыкі. І некаторыя санаторыі тут ужо прыдбалі добры вопыт. Аказалася, што нетрадыцыйная медыцына карыстаецца вялікім поштытам у беларусаў. Гэта можа быць звязана з тым, што альтэрнатыўныя метады лячэння маюць менш супрацьказанні і лабочных эфектаў, яны рэдка выклікаюць алергію. А яшчэ шмат чухавы, калі многія тэя нетрадыцыйныя прыёмы ў спалучэнні з ужываннем фармакалагічных прэпаратаў проста робяць чуды.

Акупунктура з'яўляецца, бадай, самым першым такім нетрадыцыйным метадам лячэння, які прымянілі нашы санаторыі.

— Вось у нас акупунктура прымяняецца з дня адкрыцця, — кажа **Урач рэфлексацэнтра санаторыя «Белая Русь» Юрый Прус.** — Яе сутнасць у тым, што ўздзеянне на арганізм ажыццяўляецца спецыяльнымі іголкамі праз асаблівыя кропкі на целе чалавека. Часта да яе звертаюцца пры мігрэнях, болях у суставах, радыкуліце. «Іголкамі» могуць дапамагаць нават у лячэнні атлусцення і пры розных відах алергіі.

Але пры ўсіх сваіх вартасцях акупунктура — не панацея ад усіх хвароб. Яна мае шырокі спіс су-

працьпаказанняў, пра што таксама забываць не варта. Напрыклад, яе нельга прызначаць чараным жанчынам, пры злаякасных і дабраякасных утварэннях, інфекцыйных захворваннях або актыўных формах туберкулёзу. І гэта яшчэ далёка не поўны спіс.

— У акупунктуры выкарыстоўваецца мноства іголак, розных па форме, даўжыні, шырыні і вырабленых з розных матэрыялаў. Іголка трэба ўводзіць у вызначаны парадку і напрамку, на розную глыбіню. У некаторых выпадках перад прымяненнем яны награвваюцца, — працягвае Юрый Прус. — Каб зразумець, як правільна лячыць пацыента, спачатку трэба даведацца пра яго здароўе. Часцей за ўсё 12—24 дзён, якія чалавек лёчыцца ў санаторыі, не хапае для дасягнення прыкметнага эфекту, і мы рэкамендуем працягнуць лячэнне дома.

Яшчэ ў многіх здраўніцах актыўна прымяняецца гірудатэрапія. Пад гэтым мудрым тэрмінам падра-зумеваецца выкарыстанне звычайных крывасмокаў — п'явак. Лячэнне п'яўкамі выкарыстоўваецца ў лячэнні нервовай, сардэчна-сасудзістай сістэм, пры болях у суставах, скурных, уралогічных і гінекалагічных захворваннях.

— Пасля прысмотвання гірда (медыцынскага п'яўка) прускае скару на глыбіню 1,5—2 мм, затым ўводзіць у ранку сваю гаючую сліну, — кажа Юрый Прус. — Звычайна сеанс доўжыцца ад 15-20 хвілін да гадзіны, пакуль п'яўка не насыццаюцца. Трэба ўлічваць, што ранка можа сыходзіць крыўей некалькі гадзін, таму пасля працэдур неўга, напрыклад, прымаць

водныя працэдур. Акрамя таго, п'яўкі вельмі адчувальныя да пахаў, таму перад працэдурай нельга карыстацца крэмамі і духамі, асабліва там, дзе плануецца ставіць гіруду. Таксама п'яўка не прысмокчацца да скуры чалавека, ад якога пахне тытунём або алкаголем.

Асабліва папулярнаю ў пацыентаў санаторыя карысталася і карыстаецца мануальная тэрапія. З яе дапамогай паспяхова лечыць пазваночнік, суставы, козці чарапа, а таксама хваробы некаторых унутраных органаў. Многія, прада, памылкова лічаць, што мануальная тэрапія — гэта просты масаж. Але гэта не проста масаж. У шырокім сэнсе — гэта метады лячэння розных захворванняў шляхам уздзеяння рук мануальнага тэрапеўта на арганізм пацыента. Пры звычайным масажы прапрацоўваюцца толькі паверхневыя мышцы — гэта лёгкая працэдура. А падчас сеансу мануальнай тэрапіі ствараецца больш моцнае і глыбокае ўздзеянне на мышцы, суставы і нават унутраныя органы. Менавіта дзякуючы такому сілаваму ўздзеянню рук мануальных тэрапеўтаў іх яшчэ называюць «кастаправамі».

Рэаўтэрапія настолькі прыжылася ў беларускіх здраўніцах, што многія перасталі лічыць гэты метад лячэння нетрадыцыйным. Карысны эфект ад яго заключаецца ў гаючым уздзеянні лятучых араматычных рэчываў, якія атрымліваюць з лекавых раслін.

— Эфірныя алеі маюць самы розны ўплыў на арганізм чалавека: адны спакойваюць, другія аднаўляюць, трэція валодаюць антыбактэрыя-

ным эфектам, — кажа намеснік галоўнага ўрача па медыцынскай частцы санаторыя «Белая Русь» Інэса Русак. — Эфірныя алеі रामонку і лаванды, напрыклад, валодаюць заспакаляльным і супрацьмікробнымі ўласцівасцямі. Яны выкарыстоўваюцца не толькі для рэлаксацыі і аднаўлення сіл, але і для лячэння захворванняў верхніх дыхальных шляхоў. Гэта даволі папулярная працэдура ў нашым санаторыі. Чалавек прыходзіць, уладкоўваецца ў зручным крэсле, слухае прыемную музыку і ўдыхае пах гаючых алеяў. Вядома, пасля працэдур ён звычайна адчувае сябе адноўленым і поўным сіл.

У час, калі цёплы сезон скончыўся і знікла гаючая цікавінка беларускага адпачынку — купанне ў адкрытым вадаёме і загар на свежым паветры, такія паслугі санаторыяў служаць даволі прывабным асартыментам для тых, хто мае магчымасць паправіць здароўе ў гэты вольны час. Можна, і не прагадае. Бо ў спалучэнні з традыцыйнымі працэдурамі, свежым паветрам і здаровым харчаваннем альтэрнатыўнае лячэнне пад наглядом спецыяліста, несумненна, дапаможа пазмагца за здароўе.

Вольга ЦІЦЯНКОВА

БУЛЬБА СТАНЕ ДЭФІЦЫТАМ?

Ці хопіць жыхарам Віцебскай вобласці ў халодны час года бульбы, садавіны, іншых дароў агародаў? Ці не стане «другі хлеб» дэфіцытам?..

Гэтымі пытаннямі зацікавіліся рэвізоры. Яны пракантралявалі, як ствараюцца так званыя стабілізацыйныя фонды прадукцыі сельгаспрадукцыі для рэалізацыі насельніцтву ў міжсезонны перыяд. Высветлілася, што ў абласным цэнтры адпаведнае заданне выканана горш, чым у іншых рэгіёнах.

— У прыватнасці, на момант абследавання складскіх памяшканняў прадпрыемства «Віцебскі гарпладгароднінагандаль» на захоўванні знаходзілася ўсяго 310 тон бульбы — 10,3% ад задання, а гародніны (буракоў, морквы, цыбулі і капусты) — 15,2% ад неабходнага. У на-ўнасці было ўсяго 1,5 тony ярыбўкаў, прызначаных для рэалізацыі, — паведамілі ў Камітэце дзяржаўнага кантролю Віцебскай вобласці.

А як тэка становішча спраў тлумачыць кіраўнікі заданага прад-прыемства?

Паводле іх слоў, асноўная праблема — адсутнасць сродкаў на аплату прадукцыі, якая закупляецца.

Акрамя таго, не былі заключаны ўсе дагаворы на пастаўку прадукцыі гандлёвым арганізацыям, вызначаным рашэннем гарвыканка.

— Незабеспячэнне аб'ёмаў закладкі прадукцыі раслінводства ў будучыні можа прывесці і да пераборы ў забеспячэнні сацыяльных устаноў таннай айчынай гароднінай. Гэта можа прывесці да неабгрунтаваных выдатаў з бюджэту на закупку такой прадукцыі (у тым ліку імпартнай) у іншых пастаўшчыкоў па больш высокіх цэнах. Камітэт запатрабаваў ад Віцебскага гарвыканка прыняцця аператыўных мер па выпраўленні сітуацыі, — дадалі ў кантрольным ведамстве.

Што тычыцца сістэмы спажывецкай кааперацыі, у Віцебску аб'ёмы закладкі бульбы склалі толькі 69% (больш як 10,8 тысячы тон), садавіны — 59%.

Пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь вызначаны канчатковы тэрмін стварэння запасаў прадукцыі сельгаспрадукцыі — 15 лістапада. Застаецца спадзявацца, што пастаўлена задача будзе вырашана і бульба усё ж такі не стане дэфіцытам?

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Кантроль якасці

ПАРУШЭННІ — У «ФАЛЬШЫВЫМ» МАЛАЦЭ

Прэтанзіі, якія часам прад'яўляюцца нагляднымі органамі Расіі да беларускай мяса-малочнай прадукцыі, часцей за ўсё датычацца падробак. Пра гэта расказаў журналістам начальны аддзел дзяржаўнага нагляду і кантролю Дзяржстандарту Беларусі Ігар Бусель.

— Кожны выпадок дэталёва разглядаецца. Беларускія вытворцы ўпэўнены ў якасці сваёй прадукцыі. Па кожным з фактаў праводзіцца расследаванне, якое часцей за ўсё паказвае, што ўсе скаргі нашых прадуктаў... не датычацца. Пад пазнавальнымі беларускімі харчовымі брандамі выпускаецца фальсіфікаваная прадукцыя, — адзначаў Ігар Бусель.

Ён выказаў меркаванне, што дзеянні наглядных органаў Расійскай Федэрацыі не заўжды характэрны і аб'ектыўныя, і прывёў наступны прыклад: сасіскі ў вакуумнай упакоўцы маюць тэрмін прыдатнасці 30 дзён, адбор прадукцыі для даследавання адбыўся 1 ліпеня ў Мурманску. Само ж даследаванне правялі толькі праз 40 дзён, ужо ва Уладзіміры.

Звяртацца да паслуг лабараторыі ў справе пацвярджэння якасці даводзіцца і ў нашай краіне, але тут гаворка крыва пра ігнараванне Беларускага прадпрыемства ў хуткім часе нельга будзе гандляваць таварамі, якасць якіх не адпавядае патрабаванням тэхнічнага рэгламенту Мытнага саюза «Аб бяспецы прадукцыі лёгкай прамысловасці».

Як расказаў першы намеснік старшын Дзяржаўнага камітэта па стандартызацыі Валерый Гурэвіч, у Беларусі сёння больш за тры тысячы лабараторыяў, у якіх праводзяць кантроль якасці розных відаў прадукцыі, уключаючы прадукцыю лёгкай прамысловасці. Індывідуальныя прадпрыемствы для таго, каб атрымаць пацвярджэнне якасці рэчыва, якія прадаюць, могуць звярнуцца ў 35 з іх.

— Зразумела, гэта не бясплатная працэдура — як і нідзе ў свеце. Каб сжаноміць, прадпрыемальнікі могуць аб'ядноўваць некалькі партый, нейкім чынам групіраваць прадукцыю, якую яны бярыць у аднаго і таго ж пастаўшчыка, — адзначаў Валерый Гурэвіч.

Па яго меркаванні, цэны на працэдур пацвярджэння якасці не настолькі вялікія, каб значна паўплываць на тых прадпрыемальнікаў, што сур'ёзна займаюцца пастаўкамі тавараў на тэрыторыі Беларусі.

Ганна ГАРУСОВІЧ.

ПАД СТРОГІМ КАНТРОЛЕМ

Пракуратарай паўночна вучаўся апаўднёва матэрыялы і, верагодна, будзе прынята рашэнне аб распынанні крымінальнай справы ў дачыненні да пастаўшчыка абсталавання для кацельні ААТ «Мастоўдраў».

Акрамя таго, кіраўніцтва прадпрыемства накіравана прадпісанне аб неадкладных мерах па добраапаўднёванай тэрыторыі прадпрыемства ў прыбярэжнай зоне раён Нёман, якая захламлена будаўнічымі і вытворчымі адходамі, складзеныя пратаколы на шэраг службовых асоб. Неабходна не проста ўбараць існуючыя несанкцыянаваныя звалкі, але і ўзмацніць кантроль за работай шматлікіх падрадных арганізацый з боку заказчыка, каб не ўтвараліся новыя.

Гэтыя і іншыя праблемы, а таксама шляхі іх вырашэння былі абмеркаваны ў Камітэце дзяржаўнага кантролю Гродзенскай вобласці на пасяджэнні рабочай групы па правярцы выканання праграмы мадэрнізацыі дзеяўпрацоўчыі галіны і даручэнняў кіраўніа дзяржавы ў гэтай сферы. Свае ацэнкі і прапановы выказалі прадстаўнікі праваахоўных органаў, МНС, санітарнай і прыродаахоўнай службаў, Дзяржбуднагляду і іншых ведамстваў.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Перспектыва

ІНДЫВІДУАЛЬНАЕ БУДАЎНІЦТВА ПЛАНУЮЦЬ ПАВЯЛІЧЫЦЬ У РАЗЫ

Аб гэтым паведаміў намеснік начальніка ўпраўлення жыллёва палітыкі Міністэрства архітэктуры і будаўніцтва Уладзімір ДАРАПІЕВІЧ на міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі «Сучасныя тэндэнцыі ў архітэктуры, арганізацыі і тэхналогіі індустрыяльнага будаўніцтва індывідуальнага жылля».

Спецыяліст упэўнены, што для павышэння эфектыўнасці будаўніцтва індывідуальных жылых дамоў у буйнаплянковы выкананні ў Беларусі мяркуецца з 2014 года канцэнтраваш магчымасці, развіваць вытворчасці на айчынных домабуду-нічых камбінатах і арганізацыях індустрыяльнага домабудаван-ня, а таксама ўжываць механізм дзяржаўнага заказу. Украіненне гэтага механізму фінансаван-ня для грамадзян, якія стаяць на ўліку маючых патрэбу ў паліп-шэнні жылёвых умоў і якія маюць права на атрыманне дзярж-падтрымкі, дасць магчымасць удасканаліць у краіне кіраванне аб'ёмамі ўводу ў эксплуатацыю індывідуальных жылых дамоў індустрыяльным спосабам.

Для рэалізацыі гэтага плана падрыхтавана каля 30 праект-ных прапановаў па індывідуальных жылых дамах індустрыяльнага домабудавання. Уладзімір Дарап-іевіч удакладніў, што гэтыя пра-пановы ўключаюць розныя тыпы жылых дамоў з колькасцю каю-каў ад 3 да 6, з агульнай плошчай ад 70 да 220 квадратных метраў і коштам 1 кв.м ад 5,3 млн да 10,9 млн рублёў. Распрацоўка новых праектаў працягваецца.

Індустрыяльнае індывідуаль-нае домабудаванне прадугледж-вае выпуск камплектаў вырабаў і іншых элементаў для будаў-ніцтва як асобных жылых па-мяшканняў, так і блакіраваных індывідуальных жылых дамоў. Будучым уласнікам такіх дамоў будучэ прапаноўвацца і паслугі па мантажы камплектаў. Мін-будархітэктуры падлічыла, што аб'ём індустрыяльнага індывіду-альнага домабудавання павінен склацца ў 2013 годзе 7,9% ад агульнага ўводу індывідуальных жылых дамоў па рэспубліцы, у 2014-м — 31,2%, а ў 2015-м — 39,5%. Аб'ём будаўніцтва індывідуальных жылых дамоў у буй-напальным выкананні да 2016 года павінен павялічыцца да 300 тысяч квадратных метраў.

Павялічэнне ўводу індывіду-альных жылых дамоў па тэхна-логіі наўзднім апаўкі мярку-ецца забяспечыць намаганнямі трох айчынных арганізацый: ак-цыянернага таварыства «Лаў-санбуд» (Магілёў), будтрэста №8 з Брэста і бабруйскага будтрэ-ста №13. Аб'ём вытворчасці гэты-мі арганізацыямі складае ў 2015 годзе 40% ад агульнага ўводу індывідуальных жылых дамоў індустрыяльным спосабам.

Развіццё ў Беларусі індывіду-альнага жыллёвага будаўніцтва хутка стане спраўдзіць перспек-тыўным кірункам, упэўнены спад-дар Дарапівіч. Цяпер у краіне з ростам дабраўты насельніцтва і павышэннем цікавасці да рынка-вых формаў валодання жылём назіраецца ўстойлівае тэндэнцыя з боку грамадзян да пражывання менавіта ў індывідуальных жыл-лых дамах. Больш за тое, аналіз замежнай практыкі і міжнарод-ная статыстыка паказвае, што ў большасці краін свету з развітай рынкавай эканомікай аб'ёмы інд-ывідуальнага жыллёвага будаў-ніцтва складаюць каля паловы ад агульнага ўводу жылля.

Каб рэалізаваць такія зада-чы, спатрэбіцца павелічэнне плошчэй зямель, якія адвядзья-ца пад індывідуальнае жыллёвае

ПРОДАЕТСЯ
производственно-складской комплекс с АБК
12 676 м²
 г. Витебск,
 пр. Московский, 57А.
Рассрочка
 Тел. 8(029) 294 31 16

Свидетельство о регистрации индивидуального предпринимателя № П-6002138 на имя ШЕВЧЕНКО Елены Викторовны считать недействительным.

ОАО «Эlegant»

уведомляет акционеров о праве требования выкупа акций
 Срок, в течение которого акционеры могут предоставить заявление с требо- ванием выкупа принадлежащих им акций: с 20.11.2013 г. по 06.12.2013 г.
 Срок, в течение которого осуществляется приобретение акций: с 09.12.2013 г. по 24.12.2013 г.

Цена приобретения одной акции — 50 000 белорусских рублей.
 Сроки, форма и порядок оплаты акций: в течение 60 банковских дней с момента зачисления акций на счет «депо» эмитента, по безналичному расчету путем перечисления денежных средств на счет продавца.
 Адрес, по которому будут приниматься заявления с требованием выкупа акций и заключаться договоры купли-продажи акций: г. Гомель, ул. Интерна- циональная, 13.
 Количество приобретаемых акций по требованию акционеров не более 1100 штук.

В случае, если общее количество акций, предложенных для выкупа по требованию акционеров, превышает количество акций, которое может быть приобретено акционерным обществом с учетом указанного выше ограничения, акции выкупаются у акционеров пропорционально заявленным требованиям.
 Приобретение акций обществом по требованию акционеров не осуществ- ляется в случаях установления законодательством соответствующих запретов (ограничений).
 Цель приобретения части простых (обыкновенных) акций: дальнейшая про- дажа инвестору.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Лот № 1. Автомобиль ЗАЗ 509 1,3 SX 2011 г.в., гос. № 9078ВХ-2, первоначальная стоимость 45 500 000 белорусских рублей.
 Лот № 2. Автомобиль ВАЗ 21214 2005 г.в., гос. № 3686 АК-2, первоначальная стоимость 32 900 000 белорусских рублей.
 Лот № 3. Микроавтобус ГАЗ 32213, 2007 г.в., гос. № АА 8434-2, первоначальная стоимость 23 200 000 белорусских рублей

Наименование (описание) имущества и его стоимость	КСУП «Лукомль»
Собственник (владелец) имущества	КСУП «Лукомль»
Местонахождение (адрес) имущества	д. Лукомль, Чашинский район, Витебская область
Информация об обременениях	Арест хозяйственным судом Витебской области
Место (адрес), дата и время проведения торгов	г. Витебск, ул. Правды, 32 13 декабря 2013 года в 11.00
Справочная информация	Хозяйственный суд Витебской области 210101, г. Витебск, ул. Правды, д. 32, каб. 324 http://vitebsk.court.by/ Судебный исполнитель Коржов Алексей Игоревич, тел./факс: (80212) 49-13-47, (8-029) 366-40-10.

1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать под- писку об отсуствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством.
 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имуще- ства (по каждому лоту) не позднее 12.12.2013 на депозитный счет хозяйственного суда Витебской области № 3642903002094 в 200 филиальном ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Витебск, код 635, УНП 300007670.
 Минимальная величина первого шага — 5% стоимости каждого лота.
 В соответствии с пунктом 1 Указа Президента Республики Беларусь от 05.05.2008 № 232 «О некоторых вопросах про- ведения аукционов (конкурсов)» возмещение затрат на ор- ганизацию и проведение торгов осуществляется участником, выигравшим торги.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА
Ушачский районный исполнительный комитет Витебской области
проводит открытый аукцион по продаже земельного участка на право заключения договора аренды сроком на 10 лет для установки и обслуживания временного торгового павильона в г.п. Ушачи

№ лота	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь земельного участка (га)	Наличие инженерных сетей	Расходы по подготовке документации (рублей)	Начальная цена (рублей)	Задаток (рублей)
1	г.п. Ушачи, к/н 224955100001001187	0,0516 га	Сети электроснабжения	5598631	4601200	460100

Задаток перечисляется на р/с 3602328000002, ф-л № 216, «АСБ Беларус- банк» г. Полюцк код 150801648, код платежа 04901 финансовый отдел Ушач- ского райисполкома.
 Порядок проведения аукциона оговорен в положении о его проведении. Аук- цион состоится в 10.00 19.12.2013 г. по адресу: Витебская область, г.п. Ушачи, ул. Ленинская, 12 (здание райисполкома), кабинет 67.
 Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 16 дека- бря 2013 года до 17.00 по адресу: Витебская область, г.п. Ушачи, ул. Ленинская, 12 (здание райисполкома), кабинет 48.
Телефоны (80158) 27418, 27535.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА
РУП «БЕЛСПЕЦПРОТРАКТ» 26 декабря 2013 года проводит 23-й открытый аукцион по продаже имущества республиканской собственности

Номера лотов	Наименование техники	Местонахождение объекта	Начальная цена продажи (бел. руб.)	Сумма задатка (бел. руб.)
492	Шасси АТС-59ГБЛ ш. 11430634 дв. 7АДО255Е 1987 г. 3 кат. 121 км	г. Осиповичи, в/ч 01313	70 000 000	7 000 000
493	Грузовой МАЗ-5334 ш. 34246 дв. 74937Е 1987 г. 3 кат. 169806 км	г. Бобруйск, в/ч 20392	30 000 000	3 000 000
494	Грузовой КамАЗ-43106 ш. 0005594 дв. 187872 1990 г. 3 кат. 158048 км	г. Барановичи, в/ч 29969	50 000 000	5 000 000
495	Грузовой КамАЗ-43101 ш. 0000237 дв. 778866 1989 г. 3 кат. 139703 км	г. Борисов, в/ч 15847	45 000 000	4 500 000
496	Грузовой Урал-4320-0011-01 ш. 148659 дв. 323073 1988 г. 3 кат. 127333 км	г. Барановичи, в/ч 54804	40 000 000	4 000 000
497	Грузовой Урал-4320-0710-01 ш. 148863 дв. 6/н 1990 г. 4 кат. 72446 км	г. Бобруйск, в/ч 01264	45 000 000	4 500 000
498	Грузовой Урал-43202 ш. 142836 дв. 123591 1989 г. 4 кат. 80311 км	г. Старые Дороги, в/ч 48668	40 000 000	4 000 000
499	Грузовой Урал-43202 ш. 037491 дв. 743201 1985 г. 3 кат. 80790 км	г. Старые Дороги, в/ч 48668	40 000 000	4 000 000
500	Грузовой Урал-43202-0011-01 ш. 084309 дв. 152211 1987 г. 4 кат. 131817 км	г. Старые Дороги, в/ч 48668	40 000 000	4 000 000
501	Грузовой Урал-43202-0011-01 ш. 036118 дв. 729761 1985 г. 4 кат. 79226 км	г. Старые Дороги, в/ч 48668	45 000 000	4 500 000

Аукцион состоится по адресу: г. Минск, ул. Казиміра, д. 2, 6-й этаж 26 де- кабря 2013 г. в 11.00.
 К участию в аукционе допускаются юридические лица, индивидуальные предприниматели и физические лица, оплатившие задаток и подавшие заяв- ления на участие в аукционе, учредительские и другие необходимые докумен- ты до 17.00 23 декабря 2013 года.
 Победитель аукциона обязан:
 1. Заключить договор купли-продажи не позднее 3-х дней с момента про- ведения аукциона.
 2. Произвести оплату стоимости движимого имущества разовым платежом в течение 5-ти банковских дней для резидентов Республики Беларусь и 10-ти банковских дней для нерезидентов Республики Беларусь со дня подписания договора купли-продажи.
 Задаток и денежные средства победителем лота перечисляются на расче- тный счет РУП «Белспецпротракт»: 3012244870018 в ОАО «Белинвэстбанк», г. Минск, пр. Машерова, 29, код 153001739, УНП 101099370, БИК 153001369. Без НДС. Справки по тел.: (017) 398 07 81, факс (017) 398 07 81. Наш адрес в интернете: www.bsk.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА
по продаже земельного участка в частную собственность гражданина Республики Беларусь 23.12.2013 г. в 10.00 в здании Квасовского сельского исполнительного комитета (аг. Квасовка, ул. Первомайская, 9)
состоит аукцион по продаже в частную собственность земельного участка

№ лота	Кадастровый номер и адрес земельного участка	Площадь, га	Целевое назначение земельного участка	Вещное право	Начальная цена, руб.	Расходы по подготовке, руб.	Инфраструктура и условия инженерного развития земельных участков
--------	--	-------------	---------------------------------------	--------------	----------------------	-----------------------------	--

Ігуменскі тракт

№ 38 (53)

ШТО НЕ ПАДЗЯЛІЛІ ПАНЕ КАХАНКУ І БАРОН МЮНХГАЎЗЕН?

Ці вядомы вам самая загадкавая таямніца Нясвіжскага замка? Ці ўяўлялі вы сабе калі-небудзь, што па падземным ходзе імчыце на санях, запрэжаных мядзведзямі, у госці да цыганскага барона ў Міры? Ці думалі аб тым, што барон Мюнхгаўзен частку сваіх прыгод пазычыў у Радзівілаў?.. Такія гісторыі, праўдзівая і ўпрыгожаная ярскымі міфамі, паўстае з кнігі Анатоль Бутэвіча...

Пра новыя выданыя расказваецца пісьменнік Анатоль БУТЭВІЧ і намеснік дырэктара «Выдавецкага дома «Звязда» Аля КОРБУТ.

Нечакана для сябе самога гэты аўтар у адзін дзень прэзентаваў адрознае дзве кніжкі. Першая, «Таямніцы Нясвіжскага замка», што свет пабачыла ўвесну, ужо паспела зайнтрыгаваць чытача і знайсці прыхільнікаў. Другая, «Паміж Княствам і Каронай», толькі-толькі сышла з друкарскага варштата Выдавецкага дома «Звязда» і стала прыемным сюрпризам нават для самога творцы. Пах свайой даўніны, апісанай у ёй, пакуль што змешчаецца з пахам свежай друкарскай фарбы...

«Паміж Княствам і Каронай» — гэта працяг рамана Анатоль Бутэвіча «Каралева не здраджвала каралю». Напісаны ён у крыў і іншай форме, аднак таксама змяшчае і гістарычныя факты, і вынайзленыя аўтарам цікавіцы, што аздабляюць мінулае і робяць яго яшчэ больш прывабным. У гэтым сам Бутэвіч параўноўвае сябе з Караткевічам, які ўмеў легендарнаваў нашу гісторыю.

Намеснік дырэктара Выдавецкага дома «Звязда» Аля Корбут расказала, што тыраж рамана «Каралева не здраджвала каралю» разышоўся надзвычай хутка, дзесьці за 4,5 месяца. І дадала, што ў многіх бібліятэках гэтая кніга ўжо

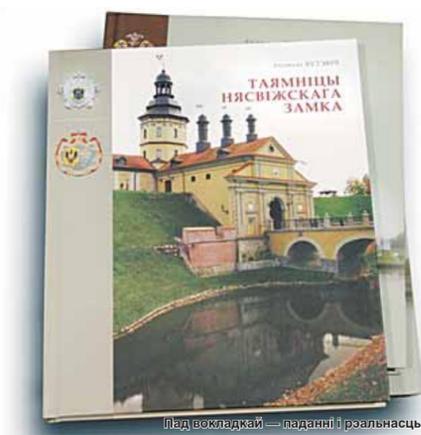
самая Барбара Радзівіл. Другая — Соф'я Гальшанская, чацвёртая жонка караля польскага і вялікага князя літоўскага Ягайлы (падчас шлюбу, які ладзіўся ў Навагруду, ёй было 17, а яму 70), ад якіх пайшла знакамітая дынастыя Ягелонаў. Трэцяя — Альдона Гедыміна, якая выйшла за Казіміра. Таму род Радзівілаў дае падставы і на такое, каралеўскае разуменне нашай гісторыі.

Анатоль Бутэвіч апантана расказвае, што ён не згодны з тым, што Радзівіла Пяне Каханку часам называюць беларускім баронам Мюнхгаўзенам. Ён упэўнены, што усё наадварот: апошні прысвоіў сабе тое, што адбывалася са слаўнымі ліцамі. Гэта Пяне Каханку першы ехаў на палове каня браць замка, калі пры штурме другую палову яму адарвала. Гэта Радзівіл, які моцна любіў палыванне, страляў у аленюў костакамі паміж рагоў, а пасля вырасталі ці вішні, ці слівы... Гістарычны факт, кажа Бутэвіч, што барон Мюнхгаўзен служыў у Гародні ў кавалерыйскім палку ў тыя часы, калі жыў Пяне Каханку. Можна, ён чуў усё гэтыя паказкі, аказаўся больш здольным гаварыць пра гэта і такім чынам ушанаваў сябе. Бутэвіч адзначае, што тое, што барон Мюнхгаўзен звязаны з нашай зямлёй, — нядаўняе адкрыццё. У пазамунітым годзе экспедыцыя «Дарога да святых» заканчалася ў Глыбокім. Раптам на пахаваннях побач з царквой, у якой ішла служба, пісьменнік убачыў літы жалезны крыж, а на ім надпіс «Фердынад У. Мюнхгаўзен». А значыць, гэты род сапраўды звязаны з нашай зямлёй. Таму яны маглі «пазычыць» тое, што адбывалася з Радзівіламі. Але і Пяне Каханку хапае іншых дзівосаў і штукарстваў, за якія ён увайшоў у гісторыю.

Анатоль Бутэвіч распавядае ў сваёй кнізе і пра так званы «Радзівілаўскае метро» — падземны тунэль, які злучаў Нясвіж і Мір. Пагасцяваўшы, папіўшы піва ці мёду ў Нясвіжскім замку, Пяне Каханку прапаноўваў гасцям пакаціцца на санях. Запрагаў у іх дзвю мядзведзямі і ехаў па падземным ходзе на баль да цыганскага барона. Бо Мір на той час быў цыганскай сталіцай Вялікага Княства Літоўскага.

Усім ахвотным да кладашукальніцтва Анатоль Бутэвіч таксама дае сваю падказку. Пасля вайны 1812 года Дамінік Радзівіл, які ваяваў на баку Напалеона, на кароткі час вярнуўся ў Нясвіж і загадаў частку сваіх багачэй схаваць у тым падземным ходзе. Верагодна, там і дагэтуль ляжаць знакімгтыя 12 залатых апосталаў... Падчас рэстаўрацыі Нясвіжскага замка падземныя ходы сапраўды былі знойдзены. Аднак куды яны вядуць, незразумела. Даследчыкі пабяжалі шукаць далей, кажа Анатоль Іванавіч, бо раптам Чорная Пяна Нясвіжа сядзіць і чакае іх там?..

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ, Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Людзкія вокладкі — гэта данні і рэальнасць.

зачытана да дзірка. Таму плануецца перавыдаць твор. Можна спадзявацца, што не менш шчаслівы лёс напаткае і новае выданне, якое з'явіцца працягам паспяховай кнігі.

У «Таямніцах Нясвіжскага замка» аўтар смела заяўляе, што можна казаць пра існаванне асобнай «Радзівілаўскай дзяржавы». Бо магнаты мелі свой суд, і ўласнае войска, якое ўтрымлівалі за свае грошы. Ім належалі 23 замкі, 426 гарадоў і мястэчак, 2032 маёнткі, больш за 10 тысяч вёсак. Сярод прадстаўнікоў роду былі каралева, кардынал, 3 епіскапы, 27 ваяводаў, 22 канцлеры, гетман... Нездарма Радзівілаў называюць некаранаванымі каралюмі, ды і па сваіх багачэй яны часта пераўзыходзілі кіраўнікоў дзяржавы...

Аргумент пра «каралеўства» робіцца яшчэ больш важкім, калі ўлічыць, што з нашай зямлі паходзіла ўсяго 3 каралевы. Першая — тая

Усім вітае ансамбль «Тутэйшая шляхта».

Асоба

Кузьма Кісялёў быў адным з нямногіх савецкіх чыноўнікаў, для каго жалезная заслона адчынялася. Ён з'яўляўся першым міністрам замежных спраў БССР, прадстаўляў нашу краіну падчас стварэння і далейшай дзейнасці ААН і знаходзіўся на гэтай пасадзе ажно 22 гады. Пры гэтым ён ніколі не ішоў супраць свайго сумлення і, займаючы такую высокую пасаду, рабіў усё, што мог, для звычайных людзей... Карэспандэнт «Звязды» сустрэлася з дзецымі Кузьмы Кісялёва, якія расказалі, навошта іх бацька хадзіў на асабісты прыём да Сталіна, як ахвяраваў уласнай кар'ерай дзеля адкрыцця анкалагічнага цэнтру ў Баранавічах і чаму кожны год атрымліваў 17 тэлеграм з афрыканскіх краін. Таксама яны прыгадалі, як Кісялёў адстаў сапраўдную назву Беларусі і вазіў з сабой за мяжу беларускі пісьменнік, «каб паглядзець свет»...

Дачка Кісялёва Алена КРУГЛІК, кандыдат фізіка-матэматычных навук, пра бацьку ўзгадвае з цеплынёй і любоўю, прыгадвае і тлумачыць, дзякуючы чаму такі няпросты шлях яму ўдалося прайсці годна. Сын, Васіль КІСЯЛЁЎ, кандыдат гістарычных навук, свой апавед грунтуе на дакументальна правярanych звестках, на тых фактах, якія мелі важнае значэнне не толькі ў лёсе яго бацькі, але і ўсёй краіны...

НЯМЕЦКАЯ РАЗВЕДКА БЫЛА ПАДМАНУТА

На невядзімым значку кіраўніка дэлегацыі Беларусі ў ААН адбіта «Лондан, 1945». І гэта зусім не памылка і не бытаніна, хаця ўстаноўчаная канферэнцыя ААН насамрэч адбывалася ў Сан-Францыска. Такія значкі былі адліты наўмысна, каб забытаць нямецкую разведку...

У лютым 1945 года Чэрчыл, Рузвельт і Сталін у Ялце дамовіліся пра стварэнне ААН. Тады ж было вырашана і тое, што, акрамя СССР, на ім будзе прадстаўніцтва Беларусі і Украіны — краін, якія найбольш пацярпелі ў вайне. Германія ў тыя часы мела адну з мацнейшых разведарганізацый у свеце, таму фашысты хутка дэведліся пра гэта. Пглер даў указанне зрабіць што заўгодна (узварца, атруціць, застрэліць тых, хто будзе прымаць у гэтым удзел), але каб ААН не была створана. Пра тое, у сваю чаргу, дэведліся стваральнікі гэтай арганізацыі. Былі вырашана пусціць немцаў па ільвіным следзе. Таму былі адліты гэтыя значкі і разасланы ў 50 краін. Немцы, убачыўшы іх, усіх сваіх агентаў накіравалі ў Англію.

Беларускую дэлегацыю разам з украінскай пасадзілі ў самалёт і адправілі таксама быць у Лондан. Шторкі былі апушчаны, у кабінце знаходзіліся ахоўнікі. Ляцелі доўга. Калі прызымліліся, аказалася, што гэта... Навасібірск. Толькі там яны дэведліся, што накіроўваюцца ў ЗША. Яшчэ адзін пералёт на Аляску, а адтуль — у Сан-Францыска. Менавіта там Кузьма Кісялёў, сярод прадстаўнікоў 50 ільвіных краін, што ўдзельнічалі ў заснаванні ААН, падпісаў Статут гэтай арганізацыі. Нямецкая разведка была падманута.

Кузьма Кісялёў (у цэнтры) у рэдакцыі газеты «Звязда». Справа ад яго Максім Танк, 1961 год.

«ВОГНІШЧА ВЕРЫ»

Кузьма Кісялёў быў узнагароджаны і Паскім медалём «Вогнішча веры» — адной з вышэйшых узнагарод Ватыкана. У 1965 годзе беларусу ўручыў Павел VI.

Кісялёў працаваў не толькі міністрам замежных спраў, але да 1959 года з'яўляўся і намеснікам старшыні Савета Міністраў Беларусі. Займаючы такую пасаду, ён спрыяў адкрыццю каталіцкіх касцёлаў у нашай краіне. Яны пачыналі дзейнічаць афіцыйна, асабліва ў заходніх абласцях Беларусі. Тады краінай кіраваў Пётр Машараў, яго другім сакратаром быў Пётр Машараў. Яны гэтай справе не спрыялі, але і не перашкаджалі.

Кузьма Кісялёў паважаў вернікаў, бо сам у дзяцінстве скончыў царкоўна-прыходскую школу, яго бацькі верылі ў Бога. Таму нават у савецкай антырэлігійнай часы спрыяў захаванню веры. Аднак была ў гэтым і высокая палітыка. Католікаў у свеце было шмат, таму Кісялёў, як таленавіты дыпламат, быў зацікаўлены ў тым, каб сціпіць іх на свой бок, заваяваць сімпатыі.

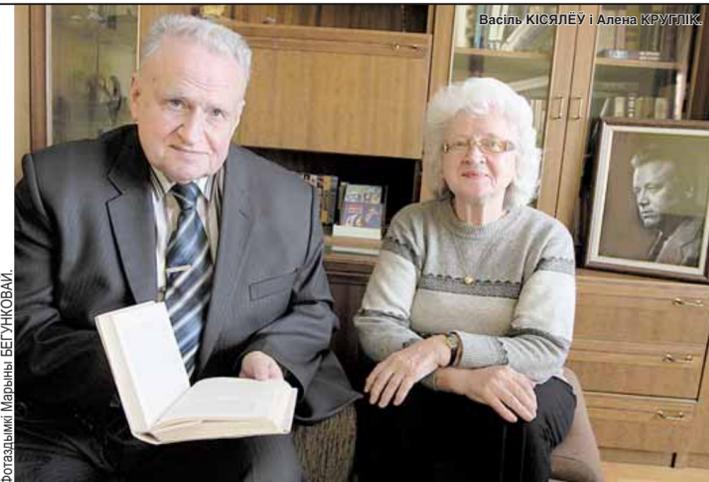
3 ТРЫБУНЫ ААН — ПРА АНКАЛОГІЮ

Па прафесіі Кузьма Кісялёў быў урачом. Ён бачыў, што людзі тысячамі гінулі ад анкалагічных захворванняў. Спецыялізаваныя бальніцы па барацьбе з анкалогіяй былі толькі ў Маскве, Ленінградзе і Кіеве. Таму да беларусаў чарга даходзіла далёка не заўсёды, а калі і даходзіла, то часта было ўжо позна. Кузьма Кісялёў прапанаваў беларускаму кіраўніцтву стварыць сваю анкалагічную бальніцу. Яны падтрымалі гэтую ідэю, сталі хадзіць перад Масквой (эканоміка ў той час была цэнтралізаванай, усё важнае фінансавыя пытанні вырашаліся там). У сталіцы Савецкага Саюза прапаноў па падтрымалі і спецыяльна выдзелілі сродкі.

Пачалі будаваць бальніцу, зрабілі фундамент, першы паверх. А пасля дзесці ў эканоміцы з'явілася пэўная «дзірка» (паўна, у сельскай гаспадарцы) — грошы перакінулі туды. А бальніцу, маўляў, пасля дабудуем, у наступнай пяцігодцы, калі будзе магчыма. Людзі ж працягвалі хварэць і паміраць. Таму Кузьма Кісялёў вырашыў дзейнічаць.

Усе свае выступленні ў ААН ён пісаў сам ад рукі. Пасля іх абмяркоўвалі ў ЦК партыі, затым у Міністэрстве замежных спраў

СССР, а таксама ў міжнародным адзеле ЦК КПСС. Толькі пасля гэтага ён падымаўся на трыбуны ААН і казаў прамову. І ні аднаго слова ў ёй не было змяніць. Іначай даялося б расплачвацца за гэта... Але на гэты раз Кісялёў уставіў ажно два абзацы і прачытаў іх з тры-

Васіль КІСЯЛЁЎ і Алена КРУГЛІК. Фота: Аляксандр МАРЫНІН, БЕГУНКАВАЙ.

КУЗЬМА КІСЯЛЁЎ. ПРЫРОДЖАНЫ ДЫПЛАМАТ «Пасты прыходзяць і сыходзяць, а бальніцы застаюцца»

буны міжнароднай арганізацыі. Першае, пра што ён казаў, было тое, што ў Беларусі ўжо будуюць спецыялізаваную бальніцу па барацьбе з ракавымі захворваннямі. Другое — што запрашае кіраўніцтва ААН прыехаць паглядзець, як ідзе будаўніцтва. Гэтую інфармацыю размясцілі ўсе газеты таго часу, перадалі яе па тэлебачанні, радыё, у тым ліку амерыканскім, еўрапейскім, азіяцкім.

Дзевяцца час было куды, і з Масквы другі раз выдзелілі фінансы. Па запрашэнні Кісялёва ў Мінск прылётца генеральны сакратар ААН Дак Хамаршэльд. Яму паказалі, што бальніцу будуюць, хутка адкрыюць. Анкалагічны цэнтр сапраўды дабудавалі, абсталявалі, запрасілі быць яго дырэктарам аднаго з найбольшых урачоў — професара Аляксандрава з Ленінграда. Аднак Кузьма Кісялёў такую партыіную і дзяржаўную недэцыплінаванасць не даравалі. Праз пэўны час яго знялі з паста намесніка старшыні Савета Міністраў і пакінулі толькі міністрам замежных спраў БССР.

Алена і Васіль узгадваюць, як бацька тады прыйшоў дадому, паклікаў іх і сказаў: «Дзеці, пасты прыходзяць і сыходзяць, а бальніцы застаюцца». Махнуў рукой і пайшоў адпачываць.

Варта дадаць, што па ініцыятыве Беларусі і асабіста Кузьмы Кісялёва быў створаны Фонд ААН па садзеянні барацьбе з анкалагічнымі захворваннямі, які працуе і зараз. Раз у два гады ў ім прысуджаюцца узнагароды за найбольшыя дасягненні ў гэтай галіне. Неаднаразова была прэміравана і Беларусь.

рылася? Што прымусіла прыйсці па асабістым пытанні? Кісялёў расказаў, што яго супрацоўнікаў арыштавалі і дадаў: «Я не кажу, што органы няправільна арыштавалі, што яны памыліся. Але іх маглі ўвесці ў зман. Гэта сумленныя людзі, верныя камуністы. Усе да аднаго — франтавікі. Таму я вас прашу разабрацца. І некай вырашыць гэтае пытанне станюча». Сталін пахадзіў па сваім кабінце і адказаў: «Мы да вас ніякіх прэтэнзій не маем. Едзьце ў Мінск, набірайце новых супрацоўнікаў. Вам дапамогуць з іх адборам. І працуйце, мы вам верым».

Кісялёў падышоў да дзвярэй, спыніўся, павярнуўся і дадаў: «Таварыш Сталін, я за гэтых людзей ручаюся. Гэта сумленныя людзі. Іначай яны загінуць». Сталін эню пахадзіў і адказаў: «Калі ты за іх ручаешся, то садзіся за стол і пішы заяву на маё імя, што ты ручаешся, і спіс, за каго. Хочаш — пішы, калі не — едзь у Мінск». Кісялёў напісаў заяву, у якой пералічыў усіх сваіх супрацоўнікаў. Яму далі квіток да Мінска, ён вярнуўся дадому.

Калі назаўтра раніцай ён прыйшоў на працу, усе яго супрацоўнікі былі на месцах.

СОТНІ ЗНЯВОЛЕННЫХ ВЫПУШЧАНЫ ДЗЕЛЯ «КАЦЮШ»

Падчас Вялікай Айчыннай вайны Кісялёва назначылі адказным за выпуск «кацюш». Напачатку ён спрабаваў сказаць, што з'яўляецца ўрачом, у інжынерных справах нічога не разумее, і на не хоча заваліць партыйнае заданне. Аднак яму адказалі: «Спацатку вы камуніст, і толькі пасля — медык. Бярэце і працуйце па вытворчасці «кацюш».

Кісялёў разумее, што для стварэння такой моцнай зброі патрэбны таленавіты спецыялісты. І ён дабіўся магчымасці набіраць іх: атрымаў паўнамоцтвы забіраць з канцэнтрацыйных лагераў людзей — і навукоўцаў, і тэхнічных работнікаў, якія маглі яму дапамагчы. Так Кісялёў вызваліў больш за 400 чалавек, у тым ліку Каралёва і Тупалева.

У выніку з выпуску «кацюш» Кісялёў добра справіўся і нават атрымаў ордэн у савецкім тыле за вельмі добра паказчыкі.

МОГ ЗАНЯЦЬ МЕСЦА БРЭЖНЕВА

Восенню 1952 года Кісялёва вызвалі ў Маскву і прапанавалі яму падумаць над пераходам з працы ў Беларусі на пасаду сакратара ЦК КПСС на кадрах. На той час гэта было адно з ключавых месцаў у партыйным апарате. У свай час гэтую пасаду займалі Кагановіч, Яжоў, Маленкаў. Сталін быў ужо ў старэчным узросце, цяжка хварэў; у такіх умовах яго ж словы: «Кадры вырашочыць усё» — сапраўды былі асабліва праўдзівымі.

Аднак у той час ішла так званая «вайна з кампалітызмам», была разгорнута «справа ўрачоў». Усё ішло да новага 1937 года, вал рэсперсіі нарастаў. У такіх умовах, каб Кузьма Кісялёў пагадзіўся на новую пасаду, яму давялося б ісці па калена ў крывы. Таму ён адмовіўся, сказаўшы, што толькі пачынае ўваходзіць у справу з замежнымі стасункамі, што яму гэта падабаецца, і калі магчыма, пакінуць на ранейшай пасадзе.

На месца Кісялёва быў рэкамандаваны Леанід Брэжнеў, і на XIX партыйным з'ездзе ў кастрычніку 1952 года ён стаў членам Палітбюро.

Пасля смерці Сталіна ў красавіку 1953 года Брэжнева адправілі камісарам Балтыйскага флота, затым — другім сакратаром ЦК Кампартыі Казахстана (першым быў беларус Панцеляймон Панамарэнка). А ўжо адтуль, за падняцце цаліны, за ударныя паказчыкі Хрушчоў забраў яго ў Маскву... Міжволі ўзняўся пытанне: «А што было б, каб беларус пагадзіўся? Праўда, ён не ведаў, што Сталін памрэў 5 сакавіка 1953 года... Каб Кузьма Кісялёў узначаліў Савецкі Саюз, як тады маглі б павярнуцца гісторыя?»

ПАДТРЫМАЎ АФРЫКУ І ІЗРАІЛЬ

У 1946 годзе па ініцыятыве Кузьмы Кісялёва (Масква падтрымала гэта) было прынята пастанавленне аб непраймненні тэрміну даўнасці да нацысцкіх злачынцаў часоў Другой сусветнай вайны. Беларусы была прадстаўніком сацыялістычных краін у камітэце дэкаланізацыі Афрыкі ў другой палове 1950-х гадоў. Пры неспрэчным удзеле Міністэрства замежных спраў БССР у 1960 годзе 17 краін мірных шляхам атрымалі незалежнасць. Да самай смерці Кузьма Кісялёў кожны год (хто б ні быў прэзідэнтам, прэміерам) атрымліваў тэлеграмы з 17 краін Афрыкі ў дзень іх незалежнасці.

Ад імя Беларусі Кісялёў таксама падпісаў у 1946 годзе дакумент аб стварэнні дзяржавы Ізраіль.

АДСТАЯЎ САПРАЎДНУЮ НАЗВУ БЕЛАРУСІ

На ўстаноўчанай канферэнцыі ў ААН Кузьма Кісялёў абурўся, што таблічка з

Значок удзельніка ўстаноўчанай канферэнцыі ААН, на якім быццам бы памылкова напісана «Лондан, 1945».

Пасккі медаль «Вогнішча веры».

назвай нашай краіны напісана няправільна. Ён стаў патрабаваць, каб замест «White Russia» напісалі «Belorussian SSR». З тых часоў нашу краіну ў свеце сталі ведаць з яе правільнай назвай.

Увогуле ж у 1945 годзе пра Беларусь за мяжой, асабліва ў ЗША, ведалі надзвычай мала. Кісялёў па ўласнай ініцыятыве сабраў прэс-канферэнцыю, расказаў замежным журналістам пра Беларусь — яго словы з'явіліся ў амерыканскіх газетах, часопісах. Хаця непасрэднага дазволу з Масквы на гэта ён не атрымліваў. Ён меў толькі адну санкцыю — праводзіць адзіную лінію з СССР.

Варта прыгадаць і цікавае сведчанне Яўгена Куніцына, памочніка капітана карабля, які дастаўляў дэлегацыю СССР у Нью-Ёрк для удзелу ў працы Генеральнай Асамблеі ААН. Аднойчы, праходзячы побач з Кузьмай Кісялёвым і Андрэем Грамыкам, якія стаялі на палубе, ён пачуў, што дзяржаўныя мужы размаўляюць паміж сабой на не зусім зразумелай яму мове. Аказалася, што два землякі гутарылі па-беларуску.

Кісялёў увёў практыку браць у склад сваёй дэлегацыі беларускіх пісьменнікаў: «Беларусам трэба свет паглядзець і сябе паказаць», — казаў ён. З ім ездзілі Пятруся Броўка, Міхась Лынькоў, Кандрат Крапіва, Якуб Колас, Іван Шамякін і многія іншыя. Кісялёў лічыў, што для таго, каб беларусы маглі правільна апісаць, правільна разгавяць, правільна ідэалагічна будаваць сваю творчасць, яны абавязкова павінны мець шырокі круггляд.

СЫН ПАСТУХА

Відавочна, што Кузьма Кісялёў быў прыроджаным дыпламатам. Ён умеў утрымліваць баланс паміж сваім сумленнем і прафесійнымі абавязкамі савецкага чыноўніка высокага рангу. Ён нес адказнасць за ўсе свае ўчынкi і сваіх людзей. Ён ставіў пад удар не толькі кар'еру, але і жыццё, калі мог выратаваць лёсы іншых людзей.

Калі шукаць вытокі такіх выключных чалавечых якасцяў, то, зразумела, усё пачалося з дзяцінства. Ён паходзіў з вёскі Лаковічы Крывячоўскага раёна Магілёўскай вобласці і быў адным з 11 сыноў вясковага пастуха і сялянкі, якая выхоўвала дзяцей. У юнацкім узросце з усіх братоў і сястрыў у жыццё засталася толькі 5 чалавек, бо жыццё тады было надзвычай складаным.

Кузьма Кісялёў пайшоў па шляху навучаня, уступіў у камсамол, добраахвотна запісаўся ў армію. Скончыў медыцынскі факультэт, стаў працаваць урачом, абараніў кандыдацкую. Скончыў партыйную школу.

Блізкія кажуць, што яго вызначалі працальства, умёнае дабывацтва пастаўнаўнаў мэты, надзвычай добрае стаўленне да людзей.

Службовым становішчам ён не карыстаўся, ніколі не прыносіў дадому нічога з чорнага хода. Сям'я жыла сціпла, без раскошы, мела толькі самае неабходнае.

За доўгія дзесяцігоддзі працы ў вышэйшым службовым апарате Савецкага Саюза Кузьма Кісялёў не падпісаўся ні пад адным прыватным (для арышту ці расстрэлу) спісам. Памёр Кузьма Венядзіктавіч 4 мая 1977 года, пахаваны ў Маскоўскіх могілках. Калі яго праводзілі ў апошні шлях, перакрывіў праспект Незалежнасці ў сталіцы. Жалобны картэж расцягнуўся ад плошчы Якуба Коласа да парку Чалюскінцаў. Прайджаючы каля дома, у якім жыў Кісялёў, вадзіцель многіх машын ціснуў на классон і такім чынам аддаваў даніну памяці чалавеку, якога паважалі...

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ

■ Фестывалі!

У ДЖАЗЕ НЕ ТОЛЬКІ... МІНСК

На мінулым тыдні ў сталіцы праходзіў II Міжнародны фестываль джаза «AlfaJAZZinMINSK-2013».

ЮНЕСКА прызнала джаз здобуткам свету. Зарадзілася гэтая музыка сярод афраамэрыканцаў. Аднак за крыху больш чым 100-гадовую гісторыю яна займела сваіх прыхільнікаў з розных нацый на ўсіх кантынентах.

У Беларусі джазавая супольнасць сёння групуецца вакол «Джаз-клуба Яўгена Уладзімірава», стваральнік якога і сам актыўна выконвае такую музыку, шмат выступае. Разам з Уладзімірам Карагіным яны з'яўляюцца аднымі з гаючых папулярызатараў джаза. Яны імкнучыся даносіць яго і па-за межы сталіцы. У мінулым годзе джазмены ездзілі ў Ваўкавыск і выступалі ў музычнай школе. Яны прыгавораюць, што разам з дзецьмі на іх канцэрт прыйшлі і бацькі, на вачах якіх блішчэлі слёзы, бо яны ніколі раней не чулі джаза ўжываю і былі проста ў захваленні. Вялікая зацікаўленасць публікі ўраза выканаўцаў, таму сёлета 29 снежня джаз зноў будзе гукаць у Ваўкавыску.

Пакуль жа падмошкі сталічных палацаў і клубу прынялі «зорак» сусветнай велічыні на фестывалі «AlfaJAZZinMINSK-2013». На ўрачыстым адкрыцці фестывалю выступілі самы тытулаваны гурт планеты «TAKE 6». На яго рахунку ажно 10 статутак прэстыжнай музычнай праміі «Грэмі». І яшчэ 18 разоў яны былі на яе намінаваны. Гэтую выканаўцаў найбольш якарава адлюстроўваюць сучасныя слевы а капэла — без музычнага суправаджэння. Голас кожнага з шасці ўдзельнікаў каманды абсалютна ўнікальны. Яны маюць розныя тэмбры, могуць нават імітаваць гучанне музычных інструментаў. Афраамэрыканскія мужчыны, што спяваюць ужо больш за 30 гадоў, з гастрольнымі турамі некалькі разоў аб'ехалі планету. І сёлета нарэшце дабраліся да Мінска. Кажуць, што, паслухаўшы гэты гурт, многія бацькі адводзіць сваіх дзяцей у вакальную студыю. Бо тое, на што здольныя галасы гэтых спевакоў, сапраўды вельмі уражае.

Раней лічылася, што выканаўцы такога высокага ўзроўню Беларусі недаступныя, што іх райдары знаходзіць высокія. Аднак Уладзімір Карагін расказаў, што тыя, хто ўсё-такі завітаў да нас з Вашынгтона, Нью-Ёрка, Лондана, Берліна, былі натхнёныя Яўгенам Уладзіміравым, яго камандай музыкантаў і вельмі палюбілі нашу сталіцу. Цяпер многія імкнучыся вярнуцца сюды зноў, і не адзін раз. І справа тут не толькі ў прыгажосці краіны і добра выхаваных людзях. Знакамітыя музыканты, па словах Карагіна, адзначаюць, што наша публіка — самая ўдзячная.

Славуцця сусветныя «зоркі» джаза і айчыныя выканаўцы выступалі ў Палацы Рэспублікі

Самы тытулаваны гурт планеты «TAKE 6» у Палацы Рэспублікі

Джаз-клубе, які знаходзіцца ў ім, у Палацы прафсаюзаў. Расклад іх канцэртаў ёсць на сайце jazzclub.by. Акрамя вышпераных, адбыліся і майстар-класы. Прычым многія з іх ладзіліся прама падчас 20-хвілінных антрактаў паміж аддзяленямі канцэртаў. Арыстысты расказалі, як правільна іграць на саксафоне, каб ён гучаў так, як у аркестры Дзюка Элінгтона. Спявачкі паказалі, як імпровізаваць, нават не маючы пастаўленага голасу, — любы прысутны зможа выйсці наперад і зрабіць гэта. Плянты вучылі іграць мелодыі без нот. Бо сапраўды джаз, як вядома, — гэта імпровізацыя.

І хоць лістападаўскі фестываль толькі скончыўся, хочацца забегчы наперад і падзяліцца прыемнай навіной. З 23 па 25 мая 2014 года, якраз падчас змянянату свету па хакеі, у Мінску адбудзецца яшчэ адзін фестываль джаза. Прычым пад адкрытым небам — у парку імя Горкага. Больш за 20 калектываў з розных краін спецыяльна прыедуць у Мінск. Уваход амаль на ўсе канцэрты будзе бясплатным.

Ніна ШЧАРБАЧЭВІЧ

■ Саюзная спадчына

Душа народа — у спрадвечных гуках. Як захаваць?

У Санкт-Пецярбургу адбыўся экспертна-медыйны семінар, прысвечаны праблемам сучаснай этнамузыкалогіі Расіі і Беларусі. Мерапрыемства праходзіла пры актыўнай падтрымцы Пастаяннага камітэта Саюзнай дзяржавы. Упершыню вядучы расійскі і беларускі спецыялісты сабраліся, каб абмеркаваць цяжкасці ў захаванні і вывучэнні гучавых фальклорных архіваў краін-суседак. У межах семінара працаваў «круглы стол», на пасяджэнні якога ўдзельнікі паспрабавалі адшукаць шляхі вяртання нацыянальнага багацця ў культурнае жыццё грамадства.

Інтэрнэт ратуе спадчыну

А вяртаць ёсць што. Так, у фанарамархіве Інстытута рускай літаратуры РАН захоўваецца найкаштоўнейшыя калекцыі беларускага фальклору, самая ранняя з якіх датуецца 1908 годам. Аднак беларускія даследчыкі пакуль не маюць магчымасці папрацаваць з гэтымі запісамі, многія з якіх, дарэчы, дагэтуль маюць патрэбу ў расшыфраванні, алічбаванні, каментараванні і г.д. Менавіта таму наспела неабходнасць у стварэнні дубль-архіва, лічыць загадчык фанарамархіва ІРЛ РАН Юрый Марчанка. Тым не менш удзельнікі семінара сыхаліся ў меркаванні, што пакуль гэтая ідэя з'яўляецца непаздэльнай. Таму ідэальным выйсцем з сітуацыі бачыцца стварэнне агульнага электроннага рэсурсу кшталту інтэрнэт-партала, з дапамогай якога можна наладзіць дыялогі паміж айчыннымі этна-

інфармацыяй паміж беларускімі і расійскімі навукоўцамі. І ўжо ў далейшым падобны віртуальны праект можа стаць рэальнай пліцоўкай для фарміравання дубль-фондаў.

Пераемнасць пакаленняў — пад пагрозай

Яшчэ адна праблема, якую адзначылі спецыялісты, — кадравы голод. Калі ў расійскіх музычных ВНУ дзе-нідзе ёсць аддзяленні этнамузыкалогіі (напрыклад, у Санкт-Пецярбургскай кансерваторыі імя Рымскага-Корсакава), то ў нашай краіне аддзяленняў няма.

Калі мы не ўспрымаем жывую інтанацыю народнай музыкі — значыць мы наступова перастаем разумець музыку ўвогуле, і яна пераўтвараецца ў тое «тыц-тыц», што гучыць у начных клубах.

іне адпаведную спецыяльнасць можна атрымаць толькі на кафедры беларусістыкі ў Акадэміі музыкі. Зразумела, розніца ва ўзроўні падрыхтоўкі — адчувальная. Вось і атрымліваецца, што ў Расіі музычных фалькларыстаў проста мала, а ў Беларусі — катастрофічна мала. «Пакуль яшчэ працуюць Зінаіда Мажэйка, Тамара Варфаламеева, Тамара Якіменка — знававыя фігуры айчынай этна-

музыкалогіі. Але хто прыйдзе на змену? — разважае малодшы супрацоўнік Дзяржаўнага навуковага ўніверсітэта «Цэнтр даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры НАН Беларусі Таццяна Канстанцінава. — Пераемнасці пакаленняў, на жаль, няма. У аспірантуры Акадэміі музыкі зараз вучыцца толькі адна дзяўчына, якая збіраецца звязаць сваё жыццё з музычным фальклорам». Тым не менш, як адзначыла старшы навуковы супрацоўнік лабараторыі па вывучэнні традыцыйных культур Расійскай Акадэміі музыкі імя Гнесіных Ларыса Белагурова, гэтая праблема актуальная і для Масквы. «Студэнты не хочуць ісці ў этнамузыкалогію. На жаль, прэстыж гэтай прафесіі зараз нязначны. І гэтую сітуацыю трэба выпраўляць — праз актыўнае супрацоўніцтва са СМІ, арганізацыю сумесных фальклорных экспедыцый для беларускіх і расійскіх студэнтаў, рэгулярнае правядзенне навуковых канферэнцый».

Фальклор як нешта чужагоднае...

Дарчы, асобна ўдзельнікі семінара агучылі праблему адсутнасці на тэлебачанні праграм, у якіх гучалі бы народныя песні ў іх арыгінальным выглядзе. «Для пераважнай большасці сучаснікаў народная песня ў аўтэнтычным гучанні — гэта ўжо чужая мова. І гэта страшна. Калі мы не ўспрымаем жывую інтанацыю народнай музыкі — значыць, мы наступова перастаем разумець музыку ўвогуле і яна пераўтвараецца ў тое «тыц-тыц»,

што гучыць у начных клубах, — распавядае намеснік кафедры этнамузыкалогіі Санкт-Пецярбургскай кансерваторыі Галіна Лабова. — Раней на тэлеканале «Культура» быў шэраг праграм, у якіх развіваўся фальклорны кірунак — «Вандруюкі музыканты», «Невядомае вёска», «Сусветная вёска». Але гэтая студыя чамусьці закрылі. Іншая справа, калі б не было попыту на падобныя перадачы. Тым не менш згаданыя праграмы мінулых гадоў алічбаваны і растыражаваны ў інтэрнэце! Значыць, многім гэта патрэбна і цяжка».

Варта адзначыць, што на беларускім тэлебачанні існуе падобны праект — перадача «Наперад у мінулае», якая ідзе на тэлеканале «Беларусь 3». Творчая група ў кампаніі з сучасным артыстам накіроўваецца ў беларускую глыбінку, дзе збірае песні ў выкананні гэтых вясковых бабалеў. І на гэтыя кампазіцыі робіцца сучасныя аранжыроўкі. Паралельна ідзе расповед пра пэўную мясцовасць — народную песенную творчасць, абрады, промыслы. Здаецца, добрая ініцыятыва, але, шчыра кажучы, гэта кропля ў моры, бацька якую нямногія. Даступнасць музычнай спадчыны так і застаецца... праблемай.

Дарына ЗАПОЛЬСКАЯ.

Мінск—Санкт-Пецярбург—Мінск

ШАШКІ

ПЕРАМОЖЦЫ АДЗНАЧАНЫ

2006 годзе ўбачыла свет мая кніга «Эканоміка і праграмаванне», — піша Ігар Гар'евіч. — На мой погляд, старадаўняя гульня выхоў-

Пад рэдакцыяй міжнароднага арбітра Мікалая ГРУШЧОУСКАГА

вае шмат добрых якасцяў: мэтанакіраванасць, здоравае славалюбства, сілу волі, характар, нестандартнае мысленне, павагу да сапернікаў, канкурэнтыў і апанентаў. Усё гэта крыне неабходна ў жыцці».

Лаўрэатамі конкурсу таксама сталі Уладзімір Бандарык (в. Лугавая Слабада Мінскага раёна), Аляксандр Белы і Пётр Шклюдату (Наваполацк), Уладзімір Валчоў (Маладзечна), Аляксандра Камінская (Вілейка), Сяргей Нячаев (Баранавічы), Віктар Танкачоў (в. Уздзевічы Клімавіцкага раёна) і Віктар Шульга (Мінск). Усе яны і суддзя спаборніцтва Мікалай Грушчэўскі адзначаны.

Хутка мы аб'явім новы конкурс. Сачыце за выданнямі нашай рубрыкі «Шашкі».

Тэрмін для адказаў традыцыйны — два тыдні. Накіроўвайце іх на адрас: **220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда», рубрыка «Шашкі».**

РАШЭННІ

«Аўтарскі-17» (П. Шклюдату): 17/14 — fg5 (h6:f4) g7, g3, b8...+, 17/15 — fg5 (h6:f4) c7, g3, b8...+, 17/16 — ab2 (de5A) c3, f8 (f4B) d6 (e3) f4, f4+. A(c3) d4 (de5) g7(c3) e5+. B(d4) b4 (e3) e1 (e5) g7 (d4C) h8+. C(f4) h8 (g3) h4 (d2) c3+ і 17/17 — b8 (d4ABC) a5 (b2) bc7, a1+. A(f6) a7 (c3) c7, a1+. B(c7) f7 (d4) a5 (b2) c3+. C(d6) e5 (c7) b8 (d4) a5 (b2) c3+.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	— 8.46	17.04	8.18
Віцебск	— 8.42	16.47	8.05
Магілёў	— 8.36	16.53	8.17
Гомель	— 8.26	16.57	8.31
Гродна	— 9.00	17.20	8.20
Брэст	— 8.54	17.27	8.33

ЗАЎТРА

Геамагнітная ўзрушэнні

ВІЦЕБСК 748мм рт.ст. +2...+4°C	ГРОДНА 743мм рт.ст. +2...+4°C	МІНСК 737мм рт.ст. +2...+4°C	МАГІЛЕЎ 744мм рт.ст. +4...+6°C
БРЭСТ 743мм рт.ст. +2...+4°C	ГОМЕЛЬ 749мм рт.ст. +4...+6°C	...у суседзях	
ВАРШАВА +7...+9°C	КІЕЎ +6...+7°C	РЫГА +5...+7°C	
ВІЛЬНЮС +7...+9°C	МАСКВА +2...+4°C	С.-ПЕЦЯРБУРГ +5...+7°C	

Абзначэнні:
 ■ — няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
 ■ — невялікія геамагнітныя узрушэнні
 ■ — слабая геамагнітная бура

Даты Падзеі Любі

1770 год — нарадзіўся Іван Крузенштэрн, рускі мараплавец, адмірал. У жніўні 1806 года жыхары Санкт-Пецярбурга атрымалі радасную вестку. З першага рускага кругасветнага падарожжа вярнуліся два караблі — «Нява» і «Надзея». Экспедыцыя ўзначалена Іванам Фёдаравічам Крузенштэрнам. За тры гады плавання было адкрыта мноства астравоў у Ціхім акіяне і праведзены навуковыя даследаванні, якія паклалі пачатак новай навуцы — акіянаграфіі. Яшчэ адна старонка біяграфіі Крузенштэрна — яго 16-гадовая дзейнасць на пасадзе дырэктара Марскога корпуса. За гэты час былі ўведзены новыя вучэбныя дысцыпліны, папоўніліся найноўшымі навуковымі дапаможнікамі бібліятэкі і быў створаны афіцэрска клас. У 1874 годзе насупраць Марскога корпуса адміралу Крузенштэрну быў ушэдевены помнік.

1961 год — нарадзіўся (г. Салігорск Мінскай вобласці) Міхал Анатольевіч Жураўкоў, беларускі вучоны ў галіне механікі і геа механікі, доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар. Аўтар навуковых прац па механіцы дэфармаванага цвёрдага цела і метадах інтэгральных ураўненняў у ёй, геа механіцы, матэматычным і камп'ютарным мадэляванням геа механічных працэсаў, геааніторынгавых сістэмах.

1986 год — Вярхоўны Савет СССР прыняў закон аб індывідуальнай працоўнай дзейнасці, які паклаў пачатак развіццю малага бізнесу ў рамках адміністрацыйна-каманднай эканомікі. Міхал Гар'евіч і яго папленнікі, прыводзячы ў якасці прыкладу рэформы часоў НЭПа, былі ўпэўнены ў тым, што індывідуальная працоўная дзейнасць ва ўмовах сацыялізму цалкам адпавядае марксісцкім ідэалам. Аб будучым развале СССР у 1986 годзе яшчэ ніхто і не думаў, але пазыўленне дзяржавы манополі на вытворчасць, продаж тавараў і аказанне паслуг аказалася не менш сур'ёзным ударам па сістэме, чым палітычныя свабоды. Эканамічна актыўнае насельніцтва хутка аціналі перавагі новага закона, які ўступіў у дзеянне з 1 мая 1987 года. Разам з заканадаўствам аб кааператыве стваралася легальная аснова для хуткага ўзбагачэння. Умовы для работы бізнесменаў часоў перабудовы былі ў цэлым больш камфортнымі, чым пры НЭПе, калі саветская ўлада жорстка кантралявала прыватны сектар і разглядала яго як «часовую ўступку капіталізму». Артадоксы ў радах КПСС хутка выкрылі «варожую сутнасць» гарбачоўскіх расслабленяў і пачалі адкрываць крытываваць гэты курс. Аднак большасць насельніцтва з разуменнем сустрэла новы закон.

Было сказана
 Кузьма ЧОРНЫ, пісьменнік, драматург, публіцыст:
 «Маленькія і нязначныя здарэнні слабым здаюцца вялікімі і страшнымі. Вялікія і страшныя здарэнні моцным здаюцца маленькімі і нязначнымі».

Склад Андрэй Міхайлаў

Іван фота 2	Адне тут другі тавар	Каштоўны камень	Адзін вымысел на сямі ветру	Музычны лад	Іван фота 3	Іван фота 4
Іван фота 5	Дзяржава ў Афрыцы	Спосаб хадзі кагані	Штат у ЗША	Растаран з эстрады	Біблія мусульман	Спружана лад вагонаў
Патаемнае месца	Трух форарда	Казачы гідар	Спільны нікель і жалеза	Шумны напуг	Свавольнік на годкі (рам.)	Доўгая какава
Возгалас	Бялая Бірма	Возгалас	Возгалас	Возгалас	Возгалас	Возгалас
Прыхільны перадавога	Парысты папуай	Пад'ёмнік на судне	Пераможны локці	Французскае аўто	Гончарная выдзілка	Раздзел фізікі
Афрыканская зямля	Прыхільны перадавога	Парысты папуай	Пад'ёмнік на судне	Пераможны локці	Французскае аўто	Гончарная выдзілка
Баявы дзевяноў	Вухота	Пакарыцца	Сучасны шыкоўны легкавік	Накладны валасы	Пуны перыяд	Напой рэдам з Кубы
Радзавая абчына	Закупка тавараў партыяй	Від камяню	Бядуін	Наскома	Орган зроку	Герой М.Аст-роўскага
Пешчарная дарожка	Карабельная лесвіца	Ястраб	Геамагнітная цэла	Пасудзіна з плазы	Іван фота 1	Іван фота 2
Пешчарная дарожка	Карабельная лесвіца	Ястраб	Геамагнітная цэла	Пасудзіна з плазы	Іван фота 1	Іван фота 2

ПРАВЕРЦЕ: КАПІ ЛІСКА, АДКАЗЫ

УСМІХНЕМСЯ

— Як вы ставіцеся да таго, што ваш муж бегае за маладзенькімі дзяўчатамі?
 — Нармальна. Мая сабака бегае за машынамі, але ж гэта не значыць, што калі яна іх дагоніць, то сядзе за руль.

— Мы ж не кожную пятніцу п'ём!
 — Проста ты не кожную памятаеш!..

Аб'ява на плоце: «Званок не працуе! Дражніць сабаку!»

— Як гэта ў каўбасным аддзеле ўсё з хіміі і суратаў і нічога няма з сапраўднага мяса! А вунь — прадаўшчыца!

Казка. Было ў бацькі тры сыны. Ведаў жа ён толькі пра аднаго.

ПРЫЁМ РЕКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zviazda.minsk.by

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЕГІСТРАЦЫЯ: РЭГІСТРАЦЫЯ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Міхайлавіч

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), В.КЛЮЧНІК (намеснік галоўнага рэдактара), А.КЛЮЧНІК (першы намеснік дырэктара), Н.РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, А.СЛАЎСЬКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦЕЛЯШУК, Л.ЦІШОШК.

НАШ АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмны — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыя — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, адказны за выпуск дадатка: «Чыроня амена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандантаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 82, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтарыі: 287 18 81.

http://www.zviazda.by; ПРЫЁМ РЕКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: info@zviazda.minsk.by, e-mail: reklama@zviazda.minsk.by

(для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падобі і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не з'яўляюцца меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрэзаныя ёй псымы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар.

Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.

Тыраж 22.434. Індэкс 63850. Зак. № 5030.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30
 18 лістапада 2013 года.